

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 28

11 квітня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 28 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	.3
-----------------------------	-----------

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Звільнення Ю. Луценка: масштаб події очима українських та світових експертів	.7
---	-----------

Горовая С.

Оппозиция действует в заданном режиме?.....	.36
---	------------

Законодавча влада	42
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	52
------------------------------	-----------

Політика	60
-----------------------	-----------

Економіка	64
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	69
---	-----------

У ЦЕНТРІ УВАГИ

М. Азаров: «Інтенсивний розвиток агропромислового виробництва і сільськогосподарського машинобудування були та є для нас пріоритетами»

(Із вступного слова Прем'єр-міністра України М. Азарова на засіданні уряду 10 квітня 2013 р.)

«...Несприятливі погодні умови все частіше створюють ризики для нашого сільського господарства. Негода може призводити до зниження врожайності в межах 10–15 %. Безумовно, таких втрат необхідно уникати за рахунок технологій та організованого проведення робіт. Продуктивність сільськогосподарства повинна бути більш стійкою до впливу кліматичних факторів.

У зоні підвищеного ризику поточного року перебуває багато сільгосп підприємств Рівненської, Волинської, Вінницької і ряду інших областей. Основні весняно-польові роботи тут розпочнуться набагато пізніше, ніж зазвичай. Тому особливо значення набуває швидкість проведення робіт. Використовувати доведеться не кожен день – кожную годину. Грамотно маневрувати технікою, використовувати її надзвичайно інтенсивно. Це все питання організації, технічного сервісу й безперебійного постачання.

...У Житомирській області, де я побував минулого тижня, підтоплено близько 2 тис. га сільськогосподарських угідь. І хоча сходи озимих зернових у цілому в задовільному стані, зонам підтоплення треба приділити особливу увагу. Так, необхідно забезпечити від води місця зберігання засобів захисту рослин, мінеральних добрив, паливно-мастильних матеріалів та інших матеріальних ресурсів для весняно-польових робіт.

На сьогодні з посіяних в Україні 8 млн га сходи озимих зернових отримано практично на 100 % засіяних площ. З них у доброму й задовільному стані – 92 %, у слабкому й зрідженому – 8 %. Обласні державні адміністрації повинні вести постійний

моніторинг стану сільськогосподарських угідь, посівів озимих культур і ситуації на об'єктах господарювання в АПК.

Постраждалі регіони повинні бути забезпечені необхідною кількістю насіння з Державного резервного насіннєвого фонду. Страхові зобов'язання перед сільгоспвиробниками, які зазнають збитків унаслідок негоди, мають бути виконані безумовно і в повному обсязі – це безпосередня відповідальність Мінагрополітики й Міністерства фінансів.

...Водночас ми хочемо надати істотного й тривалого поштовху розвитку нашого сільського господарства. Укотре звертаю увагу на те, що інтенсивний розвиток агропромислового виробництва і сільськогосподарського машинобудування були та є для нас пріоритетами. Їх розвитку уряд завжди приділяв, а зараз тим більше приділяє значну увагу. Оскільки саме в цій сфері є великий потенціал робочих місць, який швидко можна реалізувати. Президент України спеціально наголосив, що у програмі активізації економіки для нас найголовніше – збереження і створення робочих місць, кожне з яких – це добробут української родини, доходи бюджету й Пенсійного фонду.

Учора я провів нараду щодо організації випуску вітчизняної сільськогосподарської техніки. Я хотів особисто довідатися про ставлення керівників підприємств до можливостей, які відкриває програма активізації економіки, почути їхні ідеї і пропозиції: як організувати виконання програми в цій дуже важливій для нас галузі промисловості. І оцінити готовність реального сектору до того, щоб проекти вже найближчим часом працювали, щоб люди отримували заробіток.

Я переконався, що промисловці вітають і підтримують політику уряду.

У найближчі п'ять років ми плануємо збільшити виробництво зерна до 80 млн т, технічних культур – до 15 млн т. Для виконання цього завдання агрокомплексу України щороку потрібно системне оновлення майже 7,5 тис. зернозбиральних комбайнів, 35 тис. тракторів різних типів, понад 2,5 тис. посівних комплексів.

Треба визнати, що сьогодні рівень розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування не відповідає таким вимогам.

Учора на нараді я звернув увагу учасників, що, наприклад, сільському господарству всього потрібно 400 тис. тракторів. А Харківський тракторний завод нині випускає лише 3 тис. машин на рік. Такими темпами виробництва ми і за 100 років не забезпечимо потребу. Тут очевидна необхідність активізації виробництва, і використати для цього потрібно всі інструменти: і бюджетне фінансування, і заохочення інвестицій, і державно-приватне партнерство. Податкові стимули ми вже створили. Пріоритети визначили в програмі активізації економіки. Тепер потрібна скоординована, предметна робота влади, підприємств і банків щодо конкретних проектів розвитку виробництва.

Насправді ми маємо потужний промисловий комплекс сільськогосподарського машинобудування: вітчизняні підприємства виготовляють трактори, зернозбиральні комбайни, ґрунтообробну, посівну, дощувальну техніку, сучасні доїльні комплекси, обладнання для харчової, переробної промисловості тощо. Вітчизняними підприємствами розроблено та освоєно виробництво більше 3,5 тис. найменувань машин, виробничих ліній та агрегатів.

В Україні більше 40 заводів, які дають змогу випускати складну сільгосптехніку. А в кооперації з ними працюють понад дві сотні підприємств інших галузей. Наприклад, у 1990 р. машинобудування для агропромислового комплексу споживало 2 млн 300 тис. т металу. Це зіставно з тим, що вітчизняні металурги втратили зараз на зовнішніх ринках збуту.

Такі в нас потужності. ... Вони морально застарілі й частково зношені. Унаслідок цього вітчизняні виробники програють конкуренцію в умовах нашого відкритого ринку. Щороку зростає рівень імпорту сільськогосподарської техніки. За останні три роки його обсяги зросли з 607 млн до 1 млрд 300 млн дол. США. Створюється враження щодо неконтрольованості цього процесу. Значна частина імпортованої техніки – не нова, а така, що вже була у вживанні. Кому подякувати за те, що з 2008 р. так бездумно було відкрито український ринок для “вчорашнього дня” техніки й технологій? Коли я питаю в директорів заводів, скільки вони сьогодні випускають машин,

чую у відповідь цифри, які не те, що країну – навіть великий сільськогосподарський район задовольнити не можуть.

Це треба припинити. Зробити вибір на користь вітчизняної, але якісної, сучасної техніки. Тому, по-перше, гроші ми будемо вкладати у створення власних ефективних тракторів, комбайнів, сівалок тощо. При цьому підкреслюю, що ми не обіцяємо українським машинобудівникам тепличних умов. Обіцяємо й даємо стимули й підтримку для виграшу в конкурентному змаганні. Відкриваємо двері для провідних іноземних виробників для того, щоб виробництво вони організували в Україні. Учора один із провідних експертів агропромислового комплексу підтвердив, що іноземні компанії готові працювати з українськими машинобудівниками. Будь ласка – з умовою поетапно довести рівень локалізації виробництва (тобто використання українських потужностей, комплектуючих, сервісу, а отже, українських робочих місць) до понад 70 %. Це нормальний рівень для міжнародної кооперації у виробництві складної техніки.

По-друге, де взяти необхідні гроші? Уряд створив кілька джерел фінансування. З 29 листопада 2012 р. в Україні істотно спрощено процедуру інвестування в спільне виробництво інноваційної техніки та обладнання для агропромислового комплексу на вітчизняних заводах. Як я вже зазначив, промислові інвестори відгукнулися на створені стимули, і сьогодні, як кажуть, “на виході” проекти виробництва в Україні комбайнів і тракторів від світових лідерів сільгоспмашинобудування.

З метою зменшення фінансового навантаження на сільгосптоваровиробників для придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва щорічно в Державному бюджеті України передбачаються видатки для технічного переоснащення агропромислового комплексу. Основним інструментом такої модернізації є фінансовий лізинг вітчизняної сільськогосподарської техніки.

Державною програмою активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр. передбачено державні гарантії для організації виробництва передової сільгосптехніки на суму 1,5 млрд грн у 2013 р. і 3,5 млрд грн – у 2014 р.

Ми прийняли рішення про створення Земельного банку. Від рішення час переходити до практичної роботи. Уже поточного року банк повинен стати активним фактором аграрного ринку.

Усе це – можливості. Інструменти для активізації індустрії машинобудування для агросектору. Їх треба максимально використати. Міністерство економіки, Міністерство промислової політики й Міністерство аграрної політики та продовольства зараз повинні розпочати практичну координацію виробничих планів, запуск проектів і їх виконання. Це дуже масштабна й “сконцентрована” у часі робота» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 10.04.*)

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Звільнення Ю. Луценка: масштаб події очима українських та світових експертів

7 квітня Президент України В. Янукович підписав указ про помилування шістьох засуджених, у тому числі колишнього міністра внутрішніх справ Ю. Луценка, який відбував чотирирічний термін у колонії. Екс-міністр особисто не звертався до Президента з проханням про помилування – про це поклопотала омбудсмен В. Лутковська.

Проте, важливим нюансом помилування Ю. Луценка стало те, що, як видно з тексту указу Президента, екс-міністр помилуваний не повністю. В указі йдеться лише про зняття основного покарання, тобто терміну ув'язнення. Водночас заборона займати посади, позбавлення рангу держслужбовця, а головне, вимога грошової компенсації залишаються в силі.

Крім того, в указі Президента В. Януковича про помилування Ю. Луценка звільнено від відбуття терміну за «справу про стеження», вирок за котрою йому винесли 17 серпня 2012 р.,

тобто Ю. Луценка звільнили від меншого терміну, який, поперше, і так поглинається більшим, а по-друге, вже сплив, адже термін утримання в СІЗО також зараховується в загальний термін утримання під вартою. Чи вільний Ю. Луценко від чотирирічного терміну, котрий отримав 27 лютого 2012 р., і з котрого відбув лише 833 дні наразі важко відповісти.

Тим часом, звільнений від відбування покарання і помилуваний президентом Ю. Луценко все одно сподівається на Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ). Після рішення ЄСПЛ він може наполягати на перегляді вироків відносно нього у Верховному суді України і винесенні виправдувальної ухвали.

Представник інтересів Ю. Луценка в ЄСПЛ В. Теліченко вважає, що її підзахисний зможе добитися повної реабілітації. «На жаль, навряд чи українська феміда зможе добровільно переглянути винесені раніше вирoki Луценку, тому звернення в ЄСПЛ є необхідністю. А після встановлення ЄСПЛ порушень у «справі Луценка», зокрема, порушення права на справедливий суд, перегляд вироків в Україні буде незворотнім», – вважає представник інтересів экс-міністра в Євросуді.

В. Теліченко переконана в тому, що рано чи пізно український суд встановить неспроможність звинувачень, за якими Ю. Луценко провів за ґратами понад два роки.

Причин помилування Ю. Луценка Президентом В. Януковичем, на думку українських політиків та експертів, було кілька. Заступник голови фракції опозиційної партії «Батьківщина» С. Соболев, наприклад, вважає, що «це і тиск з боку багатотисячних мітингів опозиції, що відбулися останнім часом, і вимоги Євросоюзу звільнити політв'язнів, і, звичайно ж, свою роль зіграло рішення Європейського суду з прав людини, який визнав, що Луценко незаконно відсидів 18 місяців до суду під арештом».

Директор Київського центру політичних досліджень і конфліктології М. Погребинський переконаний, що на звільнення Ю. Луценка спрацював не тиск опозиції, а, скоріше, тиск з боку Європи. Таким кроком, на його думку, влада, з одного боку, намагається позитивно вплинути на громадську думку, оскільки це виглядає більш-менш як гу-

манітарна акція – людина хвора, прийнято рішення про її звільнення, хоч вина з цієї людини не знімається.

«З іншого боку, це виглядає як готовність шукати зближення з Європою для того, щоб двері в ЄС не зачинялися і зберігався шанс на підписання Угоди про асоціацію восени цього року», – вважає політолог.

Водночас він припускає, що рішення підписувати чи не підписувати асоціацію з Україною для європейців врешті буде визначатися не тим, де перебуває Тимошенко чи Луценко, а тим, чи піде українське керівництво на зближення з Москвою – створення газотранспортного консорціуму, домовленості щодо Митного союзу і т. д.

«У залежності від цього і буде прийнято рішення. Якщо такі кроки назустріч Москві будуть зроблені, тоді навряд чи буде щось підписано на зустрічі у Вільнюсі. Якщо ні, то щоб підтримати стан напруги у відносинах між Україною і Росією, Угода про асоціацію може бути підписана. Скоріше за все, вона не буде ратифікована, але буде підписана для стримування України і недопущення зближення з Москвою», – переконаний М. Погребинський.

Поспішне рішення В. Януковича щодо помилування ексміністра внутрішніх справ Ю. Луценка могло бути швидким реагуванням на критичні настрої, які з'явилися у Брюсселі після касаційного суду у справі Ю. Луценка. Таку думку висловив голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко.

«Можливо, відчули у високих кабінетах на Банковій критичні настрої у Брюсселі. Значна ж частина дипломатичної інформації йде і неофіційними каналами. Можливо, були надіслані сигнали, що може не відбутися місія Кокса-Квасневського, що ситуація може ускладнитися. Тому вирішили якомога швидше продемонструвати позитивну готовність вирішувати цю проблему. Думаю, скоріше за все, були дуже критичні оцінки, навіть у не публічному режимі, щодо рішення касаційного суду. Це відчули у нас і вирішили не чекати, а швидше зреагувати на ці настрої», – припускає він.

«Головна ж, я думаю, ексклюзивна причина – виконання однієї з важливих умов підписання Угоди про асоціацію.

Одна з ключових тем у списку Фюле – це подолання вибіркового правосуддя. Йшлося, у першу чергу, про справи Тимошенко і Луценка. І, наскільки повідомлялося з різних джерел, правда, неофіційно, європейські представники казали Януковичу, що треба звільнити хоча б Луценка. Що, власне, і відбулося», – заявив експерт.

Він зауважив, що це зробили саме перед візитом в Україну місії Кокса-Квасневського. «Саме для них і треба було продемонструвати, щоб у цієї місії були конкретні аргументи. Також, важливо було підтвердити статус і ефективність цієї місії. Тому що в Європі вже було багато дискусій, що місія не виконує своїх завдань, що треба, мовляв, то все припинити», – зазначив В. Фесенко. А, за його словами, припинення місії Кокса-Квасневського означало би, що в Україні різко збільшуються шанси на непідписання Угоди про асоціацію.

«Тому, як казали багато європейських політиків, зроблено важливий крок на шляху до підписання нової угоди між Україною та Євросоюзом», – резюмував він.

Проте політолог підкреслив, що підписання Угоди не відбудеться автоматично. «Треба зробити й інші кроки. І зараз дуже важливою буде ситуація у Верховній Раді. Тому що треба буде ухвалити хоча би декілька законопроектів із так званого євроінтеграційного пакету, і від цього також залежатиме доля підписання цієї Угоди», – наголосив експерт.

На його думку, ситуація буде непростою, оскільки не всі пункти списку Ш. Фюле будуть виконані своєчасно. «Але те, що звільнили Луценка, безумовно, збільшує шанси на підписання Угоди про асоціацію», – зазначив він.

В. Фесенко також висловив думку, що рішення про помилування Ю. Луценка стало сигналом на шляху до підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, і, підписавши указ, Президент дав Верховній Раді можливість для подальшої роботи по підготовці законодавства, необхідного для підписання документів з ЄС.

Директор Інституту глобальних стратегій В. Карасьов також висловив думку, що для відносин України з Європою звільнення экс-міністра є важливим позитивним сигналом.

«З точки зору Європи звільнення Луценка можна назвати позитивною інформаційною «бомбою», особливо на тлі скепсису, розчарування у відношенні до української влади, яке домінувало в Європі останні кілька тижнів. Тим більше, що Європа давно вже махнула рукою на Україну, вважаючи, що Україна давно вже стала заповідником авторитаризму, тупості і прикладом переслідування політичної опозиції», – сказав він.

У свою чергу, нардеп О. Доній вважає, що звільнення Ю. Луценка не вплине на ситуацію з вибірковим правосуддям, а є показовим кроком для ЄС з боку української влади. «По суті, ситуація з виборчим правосуддям в Україні незмінна... Очевидно, це довгоочікуваний крок і більшою мірою він пов'язаний не з внутрішньополітичною ситуацією, а з зовнішньополітичною... Це показовий крок для західного співтовариства про те, що Віктор Янукович нібито готовий прислухатися до позиції Європи», – сказав О. Доній.

«Оскільки подолати вибіркове правосуддя Янукович не бажає, і звільняти Юлію Тимошенко для нього небезпечно з точки зору президентської виборчої кампанії, то єдиним очікуваним кроком могло бути амністування Юрія Луценка», – сказав О. Доній.

Народний депутат також припускає, що на рішення Президента В. Януковича помилувати колишнього міністра внутрішніх справ Ю. Луценка могло вплинути те, що великий український бізнес зацікавлений у зоні вільної торгівлі з Європейським Союзом. «Для нинішньої влади політична інтеграція не сильно важить. Але не забуваймо, що нинішній Президент Янукович є фактично ставлеником великого олігархату, великого капіталу, який зацікавлений у розширенні ринків – різних, не лише близькосхідного, російського, але й європейського. Закиди з боку європейського співтовариства з приводу вибіркового правосуддя стали шлагбаумом на шляху до відкриття європейських ринків для українського великого капіталу. Відповідно, зробивши буцімто поступку, влада намагатиметься розблокувати процес економічної інтеграції», – переконаний О. Доній.

Політолог С. Таран припускає, що помилування Ю. Луценка стало можливим, зокрема, через невисокий особистий рейтинг популярності экс-міністра. За словами експерта,

Ю. Луценко як політичний конкурент не становить особистої загрози для В. Януковича. Крім того, помилуванню экс-міністра, вважає експерт, сприяло важке економічне становище України. «Необхідність підтримки міжнародної спільноти в отриманні кредитів МВФ та фінансової допомоги Україні з боку інших міжнародних інститутів зробили Януковича досить поступливим у питанні помилування Луценка», – говорить С. Таран.

На відміну від нього, політолог В. Небоженко вважає, що В. Янукович не на жарт стурбований розколом в парламенті і через помилування Ю. Луценка намагається відволікти від цього увагу української та міжнародної спільноти. «Януковичу необхідно продемонструвати європейцям, що демократичні процеси не згасли остаточно в Україні, а звільнення Луценка є спробою уникнути дискусій про те, що слід робити з незаконними зборами депутатів на Банковій», – припускає В. Небоженко.

«Звільнення Луценка – сухий політичний розрахунок», – переконаний політолог І. Жданов. – Цим Віктор Янукович продемонстрував, що Україна виконує критерії ЄС для підписання Угоди про Асоціацію до травня, начебто, вирішуючи проблему вибіркового правосуддя в Україні. Звільнення Луценка – необхідний крок, але не достатній. Українська влада отримала невеликий плюсік, але заліку ще не здала перед ЄС», – зазначив І. Жданов, – оскільки, є ще проблема Тимошенко».

Звісно, серед підстав для звільнення Ю. Луценка була озвучена й така, як православне свято Благовіщення, яке було саме 7 квітня, і одна з традицій спонукає цього дня випускати птахів із кліток. В. Янукович, котрий вважає себе набожною людиною, міг керуватись і цим міркуванням.

Телеканал новин «24» на своїй сторінці «Вконтакті» провів опитування про те, що означає звільнення Ю. Луценка. Абсолютна більшість – 54,5 % – переконана, що Ю. Луценка звільнили, щоб хоч трохи полегшити стосунки з ЄС в рамках підготовки до підписання Угоди про асоціацію. 16,7 % опитаних вважають, що так влада визнає свої помилки. 15,2 % людей переконані, що звільнення Ю. Луценка було добрим вчинком на Благовіщення, а для 13,6 % користувачів Ю. Луценко на свободі є підготовкою до звільнення Ю. Тимошенко.

У пропрезидентській Партії регіонів упевнені, що В. Янукович, з одного боку, виявив милосердя, з іншого – у нього були правові підстави для такого рішення, оскільки Ю. Луценко відбув більше ніж половину строку ув'язнення і має проблеми зі здоров'ям.

У держапараті також прокоментували помилування В. Януковичем экс-міністра МВС. Комісія при Президентові у питаннях помилування, приймаючи рішення внести пропозицію про помилування экс-глави МВС Ю. Луценка, виходила з питань необхідності послідовної реалізації політики декриміналізації й гуманізації законодавства, повідомила член Комісії О. Лукаш. «Рекомендуючи Президентові України помилувати Юрія Віталійовича Луценка, Комісія з питань помилування виходила передовсім з питань гуманності, з питань необхідності послідовної реалізації політики президента щодо декриміналізації та гуманізації українського законодавства», – зазначила вона, підкресливши також, що ця політика спрямована на приведення українського законодавства у відповідність до європейських стандартів щодо захисту прав і свобод людини.

Останні дії влади, в тому числі за рішенням питань «вибіркового правосуддя», створюють належну атмосферу для підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, заявив радник Президента, керівник Головного управління з питань міжнародних відносин Адміністрації Президента А. Гончарук. «Вважаю, що останні події і заходи, які були здійснені усіма гілками української влади в усіх сферах як внутрішнього життя, так і у взаєминах з ЄС, у тому числі у вирішенні деяких питань так званого «вибіркового правосуддя», свідчать про серйозний прогрес щодо створення належної політичної атмосфери заради досягнення нашої основної цілі – підписання Угоди про асоціацію під час Вільнюського саміту «Східне партнерство» у листопаді цього року», – зазначив він.

Виконувач обов'язків директора департаменту інформполітики МЗС Є. Перебийніс заявив, що указ Президента В. Януковича про помилування засуджених, у тому числі экс-глави МВС Ю. Луценка, було видано в рамках декриміналізації та гуманізації українського законодавства.

За його словами, указ слід розглядати «в більш широкому контексті впровадження визначених Президентом і урядом України економічних і соціальних реформ». Ці реформи, за інформацією МЗС, передбачені в порядку денному асоціації Україна-ЄС і стосуються реформування системи правосуддя, виборчого законодавства та реалізації інших першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС.

Партія «Батьківщина» привітала звільнення Ю. Луценка і поставила вимогу звільнити всіх політичних ув'язнених. «Сьогодні звільнений Юрій Луценко. Перш за все, щасливі його близькі, але, безумовно, щасливі ті тисячі й мільйони людей, які разом з ним брали участь в акціях «Україна без Кучми», «Повстань, Україно», які разом з ним, як польовим командиром Майдану, творили Помаранчеву революцію, які разом боролися проти режиму Януковича», – йдеться в заяві партії, оприлюдненій у неділю.

У «Батьківщині» наголосили, що роки у в'язниці не зламали Ю. Луценка, як і екс-прем'єра Юлію Тимошенко. «Вони продовжили боротьбу навіть в ув'язненні», – наголошується в заяві.

Лідер об'єднаної опозиції «Батьківщина» А. Яценюк, виступаючи на мітингу «Вставай, Україно!», заявив, що звільнення Ю. Луценка – це перемога України. «Наш побратим, та людина, яка не скорена, яка бореться за кращу долю України і була незаконно ув'язнена Януковичем, сьогодні на свободі. Ця людина – Юрій Луценко. Привітаймо його», – виголосив А. Яценюк.

Колишня прем'єр-міністр, ув'язнена Ю. Тимошенко також привітала звільнення колишнього міністра внутрішніх справ у її уряді Ю. Луценка. За словами з її заяви, це звільнення – «велика подія для патріотичної, європейської та демократичної України».

Колишня прем'єр також подякувала «всім, хто боровся та добивався свободи для Ю. Луценка». «Висловлюю подяку всьому демократичному світові, лідерам та парламентам ЄС, США, Канади, ПАРЄ, ОБСЄ, Ради Європи, українській діаспорі, президентам Пату Коксу і Александру Квасневському та всім-всім за послідовну і самовіддану підтримку демократії та європейських цінностей в Україні; за чітку позицію, спрямовану проти політичних переслідувань, за виз-

волення Юрія», – мовиться в заяві, оприлюдненій на сайті партії «Батьківщина».

Лідер УДАРу В. Кличко назвав звільнення Ю. Луценка «найкращою новиною останнього часу». «Сьогодні політв'язень Юра Луценко вийшов на волю. Після тиску на владу опозиції, громадськості, європейських інституцій. Я вітаю Юру і його родину, захоплююся їхньою мужністю і незламністю. До дій опозиції долучається принциповий і яскравий боєць!», – написав він на своїй сторінці в Facebook.

Помилування політичного в'язня Ю. Луценка стало неймовірною новиною для Європи. Провідні європейські політики та голови зовнішньополітичних відомств країн Європи привітали Указ Президента В. Януковича про помилування екс-міністра Ю. Луценка, однак наголосили на необхідності невідкладного вирішення інших випадків вибіркового правосуддя.

Верховний представник ЄС із питань загальної зовнішньої політики і політики безпеки К. Ештон і комісар ЄС із питань розширення та Європейської політики сусідства Ш. Фюле привітали рішення Президента України В. Януковича помилувати колишніх міністрів внутрішніх справ Ю. Луценка та з питань захисту навколишнього природного середовища Г. Філіпчука у спільній заяві.

«Ми вітаємо те, що Президент Янукович скористався своєю прерогативою помилування стосовно колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Луценка та колишнього міністра з питань захисту навколишнього природного середовища Георгія Філіпчука. Ми вітаємо звільнення і повернення в сім'ю Луценка в неділю», – наголошено в заяві.

Вони також додали, що це важливий крок української влади у вирішенні питань, які викликають занепокоєння щодо вибіркового застосування правосуддя.

Ш. Фюле та К. Ештон також зазначили, що високо оцінюють внесок моніторингової місії Європарламенту на чолі з колишнім президентом Європарламенту П. Коксом та екс-президентом Польщі А. Квасневським у цьому контексті.

«Тепер ми з нетерпінням очікуємо, що Україна вирішить без подальших зволікань питання, що залишилися щодо

вибіркового правосуддя і запобігатиме будь-яким повторенням вибіркового правосуддя шляхом всебічної судової реформи відповідно до європейських стандартів із метою реалізувати укладення Ради закордонних справ ЄС від 10 грудня 2012 р. і спільної заяви саміту Україна-ЄС від 25 лютого 2013 р.», – наголосили К. Ештон і Ш. Фюле.

Президент Європейського парламенту М. Шульц подякував наглядовій місії екс-президентів П. Кокса та О. Квасневського за зусилля зі звільнення екс-міністра МВС України Ю. Луценка.

Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) Жан-Клод Міньйон, вітаючи звільнення Ю. Луценка, висловив сподівання, що «помилування є явною ознакою перелому в підході української влади щодо розгляду справ, які ПАРЄ розглядає як такі, що виникли в результаті застосування вибіркового правосуддя».

Генеральний секретар Ради Європи Т. Ягланд також привітав рішення про помилування Ю. Луценка та його звільнення. «Я вітаю рішення Президента Януковича помилувати колишніх міністрів Луценка та Філіпчука та інших чотирьох людей. Це відповідає духу рішення Європейського суду з прав людини. Я вірю, що Україна буде також слідувати рішенням суду у справі колишнього прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Рада Європи продовжуватиме свою співпрацю з українською владою, надаючи допомогу у здійсненні судової реформи», – йдеться у поширеній Радою Європи заяві Т. Ягланда.

Глава делегації Європейського парламенту по співпраці з Україною депутат П. Коваль називає звільнення екс-міністра МВС України Ю. Луценка першим за тривалий проміжок часу позитивним сигналом з України. «Це – перший позитивний за довгий час сигнал з України. По-людськи, є якась велика радість, що він вільний», – написав П. Коваль про звільнення Ю. Луценка на своїй сторінці в Twitter.

Позитивним кроком до європейської перспективи назвав звільнення екс-міністра МВС України Ю. Луценка міністр закордонних справ Литви Л. Лінкевічюс. «Хороша новина з України про звільнення Луценка. Більше наступних позитивних кроків побудують більше впевненості в європейській перспективі», – написав Л. Лінкевічюс у Twitter.

Як відомо, з 1 липня Литва почне головувати в ЄС, і саме під час цього президентства пройде саміт Східного партнерства, на який покладаються надії щодо підписання Угоди про асоціацію Україна-ЄС. Крім того, Вільнюс активно підтримує європейську інтеграцію України.

Експерт Брюссельського офісу Центру Карнегі О. Шумило-Тапіола називає звільнення экс-міністра внутрішніх справ України Ю. Луценка доброю та довгоочікуваною новиною з України, але зазначає, що для підписання Угоди про асоціацію необхідно виконати всі три умови.

«Це – дуже хороша і довгоочікувана новина з України, але цим не повинно все закінчитися. Для того, щоб міністри закордонних справ ухвалили рішення підписати з Україною Угоду про асоціацію, зміни повинні бути по всіх трьох пунктах», – прокоментувала вона звільнення Ю. Луценка.

Як відомо, цими трьома пунктами є: вирішення проблеми вибіркового правосуддя, законодавство у сфері виборів і проведення реформ, визначених у спільному порядку денному про асоціацію.

Крім того, О. Шумило-Тапіола вважає, що ця новина свідчить про те, що ЄС має вплив на українське керівництво. «І це – теж хороший знак, як для самого керівництва, так і для країни в цілому», – вважає вона.

Експерт Європейського політичного центру А. Пол упевнена, що звільнення экс-міністра МВС України Ю. Луценка відкриває дорогу для підписання Угоди про асоціацію. «Це фантастична новина, яку всі довго чекали і яка показує, що нарешті Київ слухає. Це відкриває дорогу для України підписати Угоду про асоціацію у Вільнюсі», – впевнена європейський експерт.

Помилування Ю. Луценка викликало особливо радісну реакцію серед польських політиків. Звільнення экс-міністра внутрішніх справ є свідченням того, що Україна серйозно думає над асоціацією з ЄС, заявив співголова Моніторингової місії Європарламенту в Україні, экс-президент Польщі А. Кваснєвський. «Я задоволений, оскільки це є успіх нашої місії, яку ми терпляче здійснюємо з Петом Коксом від травня

минулого року. Ми здійснили більше десятка візитів в Україну, вели переговори з Президентом, Прем'єр-міністром, опозицією. Думаю, що це помилування було однією з найважливіших тем наших переговорів і є свідченням того, що Україна серйозно думає про асоціацію з ЄС і дійсно восени хоче підписати у Вільнюсі Угоду про асоціацію», – заявив А. Квасневський.

Він підкреслив, що указ Президента В. Януковича про помилування Ю. Луценка є свідченням того, що «настирлива дипломатія, яку здійснює ЄС за допомогою місії, має сенс». Екс-президент Польщі наголосив, що розцінює звільнення Ю. Луценка як усунення однієї з перешкод у переговорах України з ЄС.

Нинішній президент Польщі Б. Коморовський подякував Президенту України В. Януковичу за помилування екс-глави МВС Ю. Луценка під час телефонної розмови. «Президент Коморовський у телефонному інтерв'ю подякував Президенту Януковичу за дії на шляху наближення України до підписання Угоди про асоціацію з ЄС на саміті Східного партнерства в листопаді у Вільнюсі й висловив сподівання, що Україна зможе досягти прогресу у виконанні умов для підписання цього документа, зокрема у сфері проведення реформ», – зазначено на сайті президента Польщі.

На думку Б. Коморовського, це хороший крок до «відновлення іміджу України», який наблизить Україну до підписання Угоди про асоціацію.

Своє задоволення звільненням екс-міністра закордонних справ України з в'язниці висловили й інші польські політики. Вони називають це кроком у правильному напрямі, який наближує Київ до Європи. Про це у соціальних мережах та у коментарях ЗМІ повідомили керівник МЗС Польщі Р. Сікорський, віце-президент Європарламенту Я. Протасевич та депутат Європарламенту М. Сівец.

«Звільнення Луценка є кроком у правильному напрямі Президента України Віктора Януковича. Це посилює можливість підписання Угоди про асоціацію перед самітом «Східного партнерства», – повідомив в мережі Twitter Р. Сікорський.

Віце-президент Європарламенту Я. Протасевич вважає, що звільнення Ю. Луценка з в'язниці є позитивним, але не до-

статнім кроком для виконання критеріїв Євросоюзу. «Я вітаю цю дію, як позитивний та значний, але все ще не достатній крок до виконання вимог ЄС на шляху до більшої інтеграції України з Європейським Союзом», – заявив політик.

Віце-президент Європарламенту зазначив, що вважає рішення про звільнення Луценка важливим сигналом того, що Україна бажає виконати критерії ЄС для підписання угоди про асоціацію і брати до уваги вимоги ЄС щодо вирішення проблем, які стосуються вибіркового застосування правосуддя.

«У цьому контексті я закликаю український уряд продовжити позитивний тренд в діях та здійснити всі необхідні реформи, а також вирішити справу Юлії Тимошенко в схожому напрямку зі справою Луценка», – заявив Я. Протасевич. Він додав, що звільнення Ю. Луценка є свідченням того, що в Україні «перемагає здоровий глузд, а не логіка політичної війни».

Водночас депутат Європарламенту М. Сівец наголосив, що звільнення Ю. Луценка можна інтерпретувати таким чином, що «українська влада не є герметичною для всього того, що передається з боку Євросоюзу, зокрема через дует Квасневського-Кокса».

М. Сівец визнав, що у випадку подальшого утримання Ю. Луценка у в'язниці місія Квасневського-Кокса була б припинена. «У нас виникла б глибока криза у відносинах ЄС-Україна. Сьогодні було виконано необхідну умову, але недостатню, щоб ця місія продовжила свою роботу», – наголосив депутат Європарламенту.

Разом з тим, європейці, вітаючи останні кроки влади, кажуть, що звільнення Ю. Луценка не достатньо. Про це заявила прес-секретар Європейської комісії М. Кочіянчич, очевидно маючи на увазі справу Тимошенко. «Ми вітаємо звільнення Юрія Луценка та іншого міністра з тюрми. Ми вважаємо, що це важливий крок у правильному напрямку, але водночас ми закликаємо українську владу терміново виконати те, що зафіксовано у підсумковому документі підписаному нами у грудні. А точніше – вони мусять вирішити ще одне питання щодо вибіркового правосуддя, яке залишається нерозв'язаним».

Сполучені Штати також підтримують колег із Європи. Звільнення экс-міністра Ю. Луценка є важливим кроком на шляху до вирішення проблем із демократією та верховенством права, йдеться у заяві представника Ради національної безпеки США К. Хейден, яку цитує прес-служба Білого Дому.

«США вітає рішення Президента Януковича про помилування экс-міністра внутрішніх справ Юрія Луценка і экс-міністра охорони навколишнього середовища Георгія Філіпчука», – йдеться в повідомленні. «Це важливий крок на шляху до вирішення проблем із демократією та верховенством права в Україні, проте багато що ще належить зробити», – додала К. Хайден.

«Ми закликаємо українську владу припинити всі політично мотивовані переслідування, здійснювати всеосяжну судову реформу, щоб забезпечити не повторення такого вибіркового правосуддя, і повністю виконувати рекомендації ОБСЄ, надані після парламентських виборів 2012 р.», – зазначила вона.

«Сполучені Штати рішуче підтримують прагнення українського народу до демократичного, процвітаючого і європейського майбутнього, яке може бути реалізовано тільки шляхом продовження демократичних реформ і дотримання законності», – йдеться у заяві США. «Ми як і раніше прихильні зміцненню наших двосторонніх відносин на основі наших спільних трансатлантичних цінностей», – підсумувала представник держави.

«Це – перший важливий крок у відповідь на стурбованість міжнародного співтовариства щодо відданості влади України демократії та принципу верховенства права. Ми приєднуємося до закликів Європейського Союзу на адресу України стосовно припинення політично вмотивованого переслідування колишнього прем'єр-міністра Юлії Тимошенко і звільнення її з в'язниці», – заявив П. Вентреп, в.о. прес-секретаря Державного департаменту США.

Посли ЄС та США особисто привітали Ю. Луценка з виходом на волю. «Посол ЄС Ян Томбінські привітав його із звільненням і висловив своє задоволення від спілкуватися з паном Луценком як із вільним громадянином», – йдеться у повідомленні на сторінці представництва ЄС у Facebook.

Крім того, экс-міністр зустрівся із послом США в Україні Джоном Теффтом.

Ю. Луценко подякував послам за їхні зусилля у його звільненні з в'язниці і назвав це першим кроком до звільнення України, повідомляє прес-служба «Народної самооборони».

Також Ю. Луценко мав телефонні розмови із представниками місії Європарламенту в Україні – президентом Польщі А. Квасневським та головою Європарламенту П. Коксом. Екс-міністр подякував за їхню місію та допомогу.

Помилування Ю. Луценка стало топ-новиною у світовій пресі. Звільнення колишнього міністра внутрішніх справ Ю. Луценка з-під варті «може бути ознакою пом'якшення політичних пристрастей в Україні», робить припущення NY Times в статті «Український президент відпускає союзників конкурентки, але залишає її в тюрмі». Але наміри В. Януковича щодо экс-прем'єрки Юлії Тимошенко, яка також перебуває за ґратами, «залишаються неясними».

Видання нагадує, що ЄС вважає ув'язнення Ю. Тимошенко і Ю. Луценка прикладом політично вмотивованого переслідування, а тому подолання цієї проблеми згадувалося як одна з умов до України для підписання договору про асоціацію.

«Ця умова відкрила б такий необхідний доступ до ринків ЄС для української економіки, яка потерпає. Норма про дотримання прав людини перетворила політв'язнів на розмінні фішки», – пише NY Times. Видання додає, що наразі ще невідомо, чи «задовольниться» ЄС звільненням Ю. Луценка та кількох інших ув'язнених чиновників.

Financial Times також розглядає звільнення Ю. Луценка в світлі вимог ЄС. «Помилування були даровані кілька тижнів по тому, як лідери ЄС заявили, що пан Янукович має щопізніше до травня продемонструвати прогрес у припиненні політично вмотивованих судових процесів та зупинити масштабний регрес на шляху демократії, який відбувався, відколи він з невеликою перевагою переміг пані Тимошенко на президентських виборах», – пише Financial Times.

Відтепер, наголошує видання, увага буде прикута до Ю. Тимошенко та розгляду її апеляції в Європейському суді з прав

людини проти семирічного ув'язнення через перевищення повноважень при підписанні договорів про постачання російського газу в 2009 р.

Українські експерти вважають, що помилування Ю. Луценка – це сильний внутрішньополітичний хід В. Януковича. Справа Ю. Луценка поряд зі справою Ю. Тимошенко – дві больові точки В. Януковича, на яких вже два роки топчуться і міжнародна спільнота, і українська опозиція. Експерти неодноразово запевняли: ці справи – найбільша помилка Президента.

За останні два роки жодна зустріч В. Януковича з представниками ЄС не проходила без хоч дрібної згадки про ці справи. В усіх резолюціях Європарламенту одна з основних вимог – це звільнення політичних в'язнів та припинення вибіркового правосуддя.

Помилування було здійснено всупереч українській політичній традиції, та ще й на церковне свято Благовіщення. Це рішення Президента вирішило відразу три завдання: Євросоюзу тепер складніше звинувачувати українську владу у вибіркового правосудді, опозиція опинилася на межі розколу, а Президент зарекомендував себе як провідник християнських традицій, що важливо для його електорату.

«З боку Януковича це була демонстрація того, що все залежить саме від нього і це його особиста політична воля, – наголошує політолог С. Таран. – Янукович хоче продемонструвати, що він особисто вміє прислухатися до того, що говорять йому міжнародні колеги і що це було його персональне рішення. Це, на його думку, має працювати на підвищення його статусу на міжнародній арені».

Сам акт помилування, як вважають політологи, свідчить про впевненість українського Президента в своїх силах. Тепер питання розколу опозиції залежить від того, коли Ю. Луценко оговтається і зможе боротися за лідерство.

«З боку Януковича це абсолютно правильний крок. Перевага на його боці, – вважає український політолог К. Матвієнко. – Опозиціонери кажуть про «перемогу». Але помилування – жест доброї волі з боку глави держави. Опозиція не зможе записати це у свій актив».

Російський експерт, гендиректор Центру політичної кон'юнктури С. Міхєєв не відкидає, що історія з Ю. Луценком – це внутрішньополітичні задумки президентської адміністрації. «Він буде відбирати електорат не у Януковича, а у тих же Тимошенко і Яценюка», – вважає він.

Те, що судимість з Ю. Луценка не знята, вигідно оточенню В. Януковича, вважає С. Міхєєв. Тобто використовувати його на полі опозиції можна, а побоюватися не слід – людина з судимістю не братиме участі у президентських виборах.

Водночас звільнений з ув'язнення экс-міністр стане бонусом для одного з кандидатів у президенти від опозиції, вважає експерт Київського центру політичних досліджень і конфліктології Д. Кирюхін. «Після звільнення Луценка найбільш гостро постає проблема Яценюка. Луценко сам не буде балотуватися в президенти. Але сам по собі він має моральний ресурс для опозиційного електорату. Це той бонус, який отримає один з опозиційних кандидатів у президенти. Для Яценюка буде великим ударом, якщо Луценко опиниться не в його таборі», – відзначив експерт.

Політолог, директор Міжнародного інституту демократій С. Таран констатує, що «звільнення Луценка зняло деякі питання в плані міжнародних відносин. Раніше Януковичу при кожній зустрічі із зарубіжними політиками ставили одне і те ж запитання – з приводу вибіркової правосуддя в Україні. І Президенту доводилося щоразу виправдовуватися. Тепер це питання буде частково знято, і Янукович зможе в більш спокійній атмосфері вести переговори, домовлятися. Крім того, після звільнення Ю. Луценка в Україні з'явилося більше шансів на отримання фінансової допомоги з боку Заходу. Тобто тепер українській владі буде простіше домовлятися з міжнародними фондами щодо кредитування», – зазначив він.

Що стосується внутрішньої політики, то, за словами експерта, на неї звільнення экс-глави МВС суттєво не вплине. «Втім, діяльність опозиції, швидше за все, стане більш динамічною, оскільки повернулася людина, яка точно не стане «тушкою». Що важливо, у Луценка є досвід польової роботи, тому він зможе організувати акції протесту», – підкреслив С. Таран.

Політолог нагадав, що Ю. Луценко навіть в ув'язненні не залишався поза політикою, продовжував активно критикувати владу і давати поради опозиції. На думку експерта, «доля Луценка зараз абсолютно не зміниться, зміниться тільки його дислокація. У нього з'явиться певний моральний бонус, бо він вистояв, не зламався, не написав листа про помилування і вів себе досить гідно. Він може стати досить вигідним для опозиції і зробити її більш динамічною».

Погоджуються з колегою і політолог О. Гарань. За його словами, «те, що вийшов Луценко – важлива моральна перемога і для нього, і для опозиції. У своїх листах, які писав із в'язниці, Луценко давав дуже прагматичні оцінки ситуації – критичні і до опозиції і до самого себе, самокритичні. Тому зараз він буде своєрідним «моральним авторитетом» і його слово буде багато важити».

«З огляду на революційний темперамент Луценка, вже за місяць-два він або створить власну позапарламентську політичну силу, або допомагатиме опозиції боротися із владою», – коментує ймовірну подальшу політичну активність экс-міністра внутрішніх справ політолог В. Небоженко.

Активізацію опозиції після виходу на волю Ю. Луценка прогнозує і колишній польовий командир Майдану та депутат Верховної Ради попереднього скликання Т. Стецьків. Він назвав звільнення экс-міністра «дуже серйозним позитивним сигналом для всіх, хто брав активну участь в Помаранчевій революції».

Водночас, експерти прогнозують, що звільнення польового командира і активного опозиціонера Ю. Луценка стане серйозним випробуванням для опозиції. Адже навряд чи хтось із трьох опозиційних лідерів сподівався побачити экс-міністра на свободі до президентської кампанії, незважаючи на всю риторіку та гасла.

Політолог, директор Київського центру політичних досліджень і конфліктології М. Погребинський, зокрема, відзначає, що «Луценко дійсно знаходиться серед найбільш відомих опозиційних політиків, але за ним зараз не стоїть серйозна політична сила, оскільки «Наша Україна» давно розчинилася в інших партіях. Максимум, на що може вплинути

звільнення Луценка, – це на розклад сил в об'єднаній опозиції. У тому сенсі, що там багато незадоволених Арсенієм Яценюком. І залежно від того, як себе позиціонуватиме Луценко – як більш сильна чи слабка фігура – будуть змінюватися відносини в «Батьківщині», – вважає він.

Заступник директора Агентства моделювання ситуацій О. Голобуцький наголосив, що один із лідерів «Батьківщини» – А. Яценюк не має достатнього впливу, тому й вихід із тюрми Ю. Луценка стане випробуванням для його політичної кар'єри. «Яценюк відчуває, що він, м'яко кажучи, не Юлія Володимирівна Тимошенко. Він не може замінити Тимошенко», – зауважив О. Голобуцький. – «Ніхто не знає, що він ще скаже, але будь-яке слово Луценка матиме більше ваги та впливу, аніж слово Яценюка, Тягнибока, чи Кличка. Для нашого населення – він постраждав, тому й «знімаються» всі гріхи. Така наша психологія», – висловив думку політолог.

Також він наголосив, що Ю. Луценко став моральним авторитетом для українців. «Тому, якщо він не «розтринькає» слово, то воно матиме вагу. У нас немає моральних авторитетів, а Луценко на сьогодні став таким. Він показав, що є люди, які готові за принципи сидіти в тюрмі», – підкреслив експерт.

Здобувши славу «в'язня за правду», він спробує швидко повернути собі вплив у лавах опозиції. «Важливо, що він не просив про помилування. Це робить його звільнення особливо символічним. Янукович показав, що готовий прислухатися до вимог Заходу. При цьому Луценко не стане його прямим ворогом, – вважає депутат-опозиціонер, український письменник В. Яворівський. – Він сказав, що не буде нікому мстити. Можна стверджувати, що з виходом Луценка на волю в опозиції розпочнеться гризня. Він – один з двох реальних її лідерів. Друга – Юлія Тимошенко зараз у в'язниці».

«Коли звільнений Луценко 7 квітня звернувся по телефону через гучний зв'язок до пікетників в центрі Києва, стало зрозуміло: нині керівник опозиції Арсеній Яценюк відсунутий на другий план. Що може зробити інтелігентний екс-спікер Верховної Ради проти «польового командира» майдану, котрий відсидів у в'язниці?», – пише газета «Известия».

«Я щиро радий, що нарешті буду серед тих, хто так само, як і я, мріє про вільну, демократичну, європейську Україну, – сказав Ю. Луценко учасникам мітингу. – Я впевнений, те, що сьогодні роблять лідери опозиції – ідуть до людей і закликають їх обстоювати свої права – це є найбільш правильною політикою. Бо політика робиться не в Адміністрації Президента, не у Верховній Раді і не в крайній хаті. Вона робиться на майданах. Ми там перемагали і ми там знову переможемо».

Директор Центру політичного аналізу «Пента» В. Фесенко погоджується, що звільнений з в'язниці Ю. Луценко безпосередньо не братиме участі у боротьбі за лідерство в опозиції, але опосередковано конкуренція за лідерство з його поверненням, безумовно, посилиться.

З виходом Ю. Луценка на волю в лави опозиції повертається впливовий гравець, вважає В. Фесенко. Водночас, на думку експерта, Ю. Луценко не має і, скоріше за все, найближчим часом не матиме якогось офіційного статусу, оскільки не є членом парламенту, а його партія вже фактично розчинилася в «Батьківщині». Але він буде одним з головних ідеологів і пропагандистів опозиції.

«Інша річ, що його становище для багатьох буде таким же, як і у трьох офіційних лідерів парламентської опозиції. І тому, можливо, формула лідерства в опозиції буде трохи інакшою – не тріумвірат, як зараз, а три плюс один», – зазначив політолог.

Водночас він не вважає, що повернення Ю. Луценка обов'язково призведе до сильного загострення боротьби за лідерство всередині опозиції. «Поки що це потенційний виклик. А далі все залежатиме від того, як опозиційне середовище буде реагувати на Луценка і як буде діяти сам Луценко», – пояснює експерт.

«Наприклад, зараз його рейтинги значно менші, ніж у трьох інших опозиційних лідерів. Але якщо вони почнуть зростати, то в когось це може викликати ревності, а у само Луценка це може посилити амбіції. Тому якщо він буде активний в інформаційному, політичному середовищі і якщо це вплине на його рейтинг, тоді конкуренція в опозиції посилиться. Якщо він буде виступати лише як ідеолог, не втручаючись у процес

керівництва, тоді це може іноді драгувати лідерів опозиції, але прямої боротьби не буде», – переконаний В. Фесенко.

На ускладнення відносин в опозиції з виходом на волю Ю. Луценка, серед іншого, сподівалася й українська влада, упевнений політтехнолог, директор компанії Berta communications Т. Березовець. «У влади є розрахунок, що Луценко як людина доволі складна, вийшовши на волю, зробить союз опозиції ще більш складним. Стосунки між Кличком, Тягнибоком і Яценюком і без того не були безхмарними. А Луценко тривалий час виступав з ідеєю створення єдиної опозиційної партії. Зрозуміло, що будь-які розмови про це можуть ще більше по-сварити лідерів опозиційних сил», – зазначив експерт.

Крім того, за словами Т. Березовця, Ю. Луценко разом з Ю. Тимошенко все-таки належить до попереднього покоління опозиційних політиків – на відміну від А. Яценюка, О. Тягнибока і В. Кличка, які прийшли їм на зміну. «І тут є розрив світогляду. Тимошенко і Луценко органічно виглядали на фоні протестної політики, виводячи людей на вулиці, але ми бачимо, що цей формат з їхніми наступниками не працює. Тобто вони не здатні зібрати якихось великих мітингів», – додав він.

Підписавши указ про помилування экс-міністра МВС Ю. Луценка в день, коли опозиція запланувала провести мітинг у Києві, Президент В. Янукович продемонстрував, що не бачить загрози в нинішній опозиції, зазначив В. Фесенко.

«Парадокс ситуації полягає в тому, що хоча опозиція буде говорити, що це їх перемога, але насправді таким рішенням Янукович показав, що він абсолютно не боїться нинішньої української опозиції. Інакше це можна було б зробити в понеділок або у вівторок, в даному випадку день, коли це можна було зробити, не є принциповим. Але зробили в неділю, мені здається, що цим Янукович хотів показати, що він не сприймає нинішню опозицію як загрозу», – вважає він.

На думку народного депутата від «Свободи» Ю. Михальчишина, «частина депутатів фракції «Батьківщина» перебуває в пошуку інших орієнтирів, аніж чинне керівництво фракції. Для них ані Арсеній Яценюк, ані Олександр Турчинов, ані Андрій Кожем'якін не є достатньо авторитетними,

харизматичними, – наголосив нардеп. – Частина може переорієнтуватися на інші центри тяжіння. Одним з таких, припускаю, може стати середовище навколо Юрія Луценка, його давнього побратима Тараса Стецьківа, Володимира Філенка. Не виключаю, що знайдуться охочі підкріпити ці починання фінансовим ресурсом».

Також, за його словами, вони «можуть співпрацювати з Луценком і в форматі його перебування за межами парламенту. Для них це навіть може бути моральним виправданням – мовляв, вони не полишають лави опозиції, а просто переорієнтуються на інших її лідерів».

Окрім того, він наголосив, що якщо створенню нової політичної сили «посприятимуть зацікавлені сили, таку партію створити надзвичайно просто. І я не виключаю, що такі сили знайдуться».

Водночас на думку політолога В. Небоженка, опозиціонери не зацікавлені у створенні Ю. Луценком окремої політичної сили або ж однієї політичної партії. «Власники політичних партій «Свобода», УДАР, «Батьківщина» не зацікавлені у створенні ще одного акціонера. Не думаю, що Луценка допустять до створення партії. Всі три лідери готуються до президентських виборів, Луценко потрібен їм як засіб пропаганди», – зазначив В. Небоженко і додав, що персональний рейтинг Ю. Луценка зростатиме.

Експерт також прогнозує, що Ю. Луценко займатиметься міжнародною діяльністю. «Він, якщо потрібно, займатиметься вуличною діяльністю і міжнародною діяльністю. Це буде дипломатична підтримка від Луценка корпусу дипломатів. Він, як носій поглядів, які ближчі до населення, регулярно їздитиме в ЄС, Брюсель, Євпропарламент і там доноситиме протесні настрої України», – зазначає політолог.

Сам экс-міністр вже встиг висловити свою позицію щодо низки політичних питань. Зокрема, Ю. Луценко назвав неправильним те, що опозиція постійно блокує трибуну Верховної Ради. «Опозиція повинна робити те, що вона робить. По-перше, не дати угробити парламент. Постійне блокування є не зовсім правильним», – заявив Ю. Луценко в ефірі ТВі.

«Я планую зустрітися з опозицією і скажу одну річ. Вважаю, що опозиція повинна запропонувати «вікно толерантності».

Наприклад, ми блокуємо, але в середу в цьому вікні йдуть всі євросакони. І за них голосує і влада, і опозиція. Всі інші питання, якщо можна, – блокуються», – сказав політик, додавши, що не можна блокувати шанс країни на європейську інтеграцію.

«Хочу попросити Арсенія Петровича (Яценюка), Віталія (Кличка), Олега (Тягнибока) зрозуміти: це історично необхідно! Опозиція повинна зосередитися як на парламентській діяльності, так і, безумовно, на вулиці. Я зараз хочу зосередитися на допомозі тим, на координації тих, хто підготує якийсь план розвитку країни. А після цього я повернуся туди, звідки і не виходив – на вулицю», – заявив він.

Ю. Луценко також заявив, що не збирається найближчим часом ставати народним депутатом. Як відомо, депутат Верховної Ради О. Канівець готовий скласти свій депутатський мандат для надання можливості Ю. Луценку бути обраним депутатом замість нього по округу № 126 у Львівській області.

«Якби у мене сьогодні була можливість балотуватися в депутати, я би відмовився категорично. Справа в тому, що політика сьогодні робиться не у Верховній Раді і навіть не в Адміністрації Президента», – заявив він.

На запитання про те, чи захотів би він поборотися за посаду міського голови Києва, Ю. Луценко зазначив: «Я подумав би. Але я так бачу, що у нас і там немає можливості, бо і виборів немає». «Я впевнений, що сьогодні політика по врятуванню Києва знову ж таки пов'язана не з виборами мера Києва – тим більше, в нинішніх повноваженнях, які як собаці кістку кинули тому нещасному меру, якого насправді немає...», – додав він.

«Моє завдання, яке я бачу – я не збираюся ставати четвертим лідером опозиції. Слава богу, у нас є єдність трьох. Це дуже важливо. Я принципово це кажу», – заявив Ю. Луценко. Водночас він додав, що не доєднуватиметься до «Свободи», «Батьківщини» та УДАРу на акціях «Вставай, Україно!», бо «в нинішніх акціях опозиція не потребує ще одного виступаючого». Однак Ю. Луценко додав, що підтримує те, що «опозиція пішла до людей».

Разом з тим, у экс-міністра є бажання допомогти українцям вибрати людину, гідну стати главою держави: «не тільки

грамотну людину, але й людину, у якої є всі вольові характеристики, розумові, команда і програма».

Відповідаючи на питання про те, хто з трьох лідерів опозиційних сил більше готовий зайняти президентський пост, екс-міністр зазначив, що поки не бачить такої кандидатури. «На сьогоднішній день жоден з цих кандидатів не є самодостатнім лідером, з набором усіх достатніх якостей, хтось мудріший, хтось більш радикальний, хтось більш рішучий. Але повного інструментарію, щоб стати лідером нації, поки немає. Але кожен з них дуже сильно виріс». «Я не хочу вирішувати, хто з них гідний», – підсумував екс-глава МВС.

«Я хочу взяти на себе таку претензію скоординувати дії тих, хто говорить про третю українську республіку, про план нової країни. Коли ми його сформуємо, то це буде план, за яким люди проведуть такий собі тендер на нового виконавця цього плану, – це і будуть президентські вибори», – сказав він.

Екс-глава МВС має намір створити новий громадський рух, метою якого стане «оновлення і будівництво країни». Про це політик повідомив в ефірі телеканалу ТВі. «Україні необхідний загальнодержавний надпартійний рух, який буде підштовхувати опозицію до правильних рішень», – заявив він.

Аносований Ю. Луценком рух вже формується, його кістяк – це польові командири Т. Стецьків, В. Філенко, Ю. Луценко та Р. Безсмертний. «Є чотири людини – Тарас Стецьків, Володимир Філенко, Юрій Луценко та Роман Безсмертний. Ось навколо них і треба об'єднуватися», – заявив Стецьків, названий Юрієм Луценком в числі ініціаторів руху.

«Юрій Луценко називає його «народний рух за третю республіку», – розповів Р. Безсмертний. Він уточнив, що акція, ініційована Ю. Луценком, повинна стати всеукраїнською, з максимальним охопленням виборців. Учасники даної ініціативи визнають, що вона прив'язана до майбутніх президентських виборів, а одним з її підсумків стане підтримка одного з кандидатів у президенти.

«У центрі та регіонах будуть створені ініціативні групи, які повинні будуть зібрати пропозиції – а якою ми хочемо бачити Україну? Потім буде створюватися команда, і тільки потім виз-

начений лідер руху. Зазначу, що до того часу лідери опозиції вже визначаються зі своїм кандидатом», – розповів Р. Безсмертний.

Ю. Луценко зазначив, що це дозволить мобілізувати учасників майбутньої акції протесту на підтримку опозиційного кандидата, яка можлива за підсумками президентських виборів. «Потрібно, щоб люди чітко знали про план (дій майбутнього кандидата), під який вони виходять (на вулиці)», – сказав він.

Ю. Луценко публічно закликав прихильників опозиції приєднатися до ініціативи. Інші представники «четвірки», втім, вважають, що поки рано залучати сторонніх осіб, і відмовляються навіть припустити, коли саме акція стане публічною.

«Я не прихильник того, щоб діяти, як Яценюк – оголошувати дату повстання і потім його коментувати. Ми хочемо спочатку зробити перші кроки», – заявив Т. Стецьків. Він також запевнив, що розробка стратегії буде вестися «у вузькому колі». Перша зустріч «четвірки» з обговорення формату акції відбулася 9 квітня, проте акція може бути відкладена через лікування Ю. Луценка. «Думаю, вже наступного тижня ми повідомимо деталі, а Юрій Віталійович зареєструє акаунт у Facebook і Twitter, щоб створити механізм комунікації з охочими приєднатися», – додав Р. Безсмертний.

Після помилування та звільнення экс-міністра внутрішніх справ України Ю. Луценка та экс-міністра охорони навколишнього природного середовища України Г. Філіпчука зросли очікування і щодо вирішення подальшої долі экс-прем'єра Ю. Тимошенко. Так, опозиціонер С. Соболєв налаштований доволі оптимістично. Він вважає, що чим більше людей нині буде виходити на вулицю з протестом проти політичних репресій влади, «тим швидше буде вирішена проблема звільнення Тимошенко і десятків інших політв'язнів».

Політолог С. Таран натомість упевнений, що звільнення з-під варти Ю. Луценка не полегшить долю Ю. Тимошенко, яка, за його словами, «має досить високий особистий рейтинг популярності». «Питання її звільнення є питанням політичного виживання Президента Януковича», – зазначив експерт.

Та схема, яка була застосовна для звільнення Ю. Луценка, може бути використана і у випадку з Ю. Тимошенко, якщо це

буде потрібно Президенту В. Януковичу, заявив політтехнолог Т. Березовець.

«Це насправді політичний прецедент, тому що Янукович підписав указ про помилування без прохання засудженого. Як мінімум, це стимул для європейських дипломатів сьогодні тиснути у справі Тимошенко, і вони вже про це заявили», – зазначив експерт.

Тому Т. Березовець вважає, що звільнення Ю. Тимошенко в такий спосіб абсолютно не виключено. «Янукович показав, що він готовий звільняти своїх політичних опонентів, коли це йому вигідно. І в той момент, коли звільнення Тимошенко буде для нього важливим – наприклад, напередодні листопадового саміту Україна-ЄС у Вільнюсі, він так само може ухвалити відповідне рішення. Тому я би тут сказав «ніколи не кажи ніколи», – додав Т. Березовець.

Натомість, оцінюючи вірогідність подібного сценарію звільнення для Ю. Тимошенко, М. Погребинський відзначив, що «ситуації не схожі, тому дуже здивуюсь, якщо ситуація із Тимошенко зміниться найближчим часом. Наприклад, якщо говорити з формальної точки зору, то є незакінчені процеси. А з неформальної, то вона залишається єдиним насправді харизматичним лідером в опозиційному таборі. Звичайно ж, що звільнення Тимошенко викличе потужне посилення опозиційного табору. Навряд чи хтось із оточення Президента може порадити шлях звільнення Тимошенко. Тому поки не бачу такої можливості для неї», – каже експерт.

Звільнення колишнього міністра внутрішніх справ Ю. Луценка українська влада може використати в якості виправдання для того, аби не звільняти Ю. Тимошенко, припускає директор політико-правових програм Центру Разумкова Ю. Якименко.

«Рішення щодо Луценка може бути виправданням для Президента в тому, аби не робити таких кроків стосовно Тимошенко. Є дві різні справи, таким чином, різні звинувачення, різні терміни покарання, які люди відбули. Тому не треба поєднувати їх між собою. Це може бути елементом своєї політичної тактики», – сказав Ю. Якименко.

Політолог також зазначив, що звільнення Ю. Луценка дає В. Януковичу можливість звинувачувати європейські партії в

ототоженні українського питання та справи Ю. Тимошенко. »Звільненням Луценка Янукович зробив важливий крок, який поставив його у вигравне становище. Якщо Європа стала наполягати на аналогічному рішенні стосовно Тимошенко, то відкривається можливість для того, щоб звинувачувати європейські партії в ототоженні української справи зі справою Тимошенко», – наголосив політолог.

На думку Ю. Якименка, можливе підписання Угоди про асоціацію стане компромісом між українською владою та ЄС. «Питання асоціації буде продуктом певного компромісу – між тим, наскільки українська влада виконає побажання європейської сторони, і тим, як європейська сторона буде готова до сприйняття певного невиконання умов, задовільного однак для підписання угоди», – сказав Ю. Якименко.

Тим часом Захід вкотре наголошує, що помилування Ю. Луценка – це неповна відповідь на запит Європейського Союзу звільнити політичних в'язнів. Зокрема, про це заявила доктор політології, фахівець з питань української, білоруської та російської політики, викладач Бургонського університету О. Гужон.

«Я б не сказала, що від звільнення Луценка імідж України на Заході радикально змінився. Це – неповна відповідь на запит Європейського Союзу звільнити політичних в'язнів», – відзначила вона, зауваживши при цьому, що Ю. Луценка будь-що мусили б звільнити у 2014 р., і що звинувачення проти нього не були настільки серйозними, як проти Ю. Тимошенко. Крім того, додала О. Гужон, Ю. Луценко не мав такої ж політичної ваги, як колишній прем'єр та кандидат у президенти, яка вийшла до другого туру виборів.

«Цілком очевидно, що Луценка звільнено під тиском з боку ЄС. Це дозволяє зробити висновок, з одного боку, що Київ все ж зацікавлений у підписанні Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі з ЄС, а з другого – підтверджує, що в Україні практикують саме вибіркоче правосуддя. Українська система судочинства працює не за стандартами Європейського Союзу і зокрема – не за вимогами Європейської Конвенції з прав людини. Отже, виникає подвійне враження. Бачимо, що українська влада здатна на компроміси заради кращих взаємин з Євро-

пейським Союзом, але й відзначаємо, що Україна ще не практикує європейських норм», – наголосила французький політолог.

О. Гужон не стала робити однозначних висновків стосовно того, чи звільнення Ю. Луценка без прогресу в справі Ю. Тимошенко буде достатнім для підписання угоди про асоціацію з ЄС. «Це – дуже складне питання. Проти Тимошенко були тяжчі звинувачення, і стосовно перевищення службових повноважень під час підписання газової угоди й по нових процесах, які відбуваються нині. Багато залежить від того, як розвиватимуться події далі. Очевидно, що на черзі – нові переговори між Києвом та Брюсселем. Наскільки достатнім виявиться звільнення Луценка для підписання угоди – казати рано. На мою думку, хоч я можу помилитися, існує дуже небагато шансів, щоб український Президент помилує і Тимошенко. Звільнення колишнього міністра внутрішніх справ виглядає політичною операцією, але не більше. Якби звільнили Тимошенко, це означало б, що влада визнає, де факто, існування вибіркового судочинства. Це була б дійсно потужна делегітимізація офіційного Києва», – відзначила О. Гужон.

«Чи погодиться українська влада зупинити нові кримінальні провадження проти Тимошенко, чи відмовиться від вироку за газову угоду, – прогнозувати важко. У кулуарах кажуть, що, можливо, звільнення Луценка та бодай якийсь прогрес із Тимошенко можуть бути достатніми. Але це не є офіційна позиція Брюсселя», – сказала вона.

Одним лише звільненням Ю. Луценка імідж Президента В. Януковича на Заході не реабілітувати, вважає В. Горбач, політичний експерт Інституту Євро-Атлантичного співробітництва. «Поки що це не факт реабілітації, це тільки натяк на її можливість», – вважає він.

За словами експерта, звільнення Ю. Луценка можна розцінювати «як позитивний сигнал, оскільки це не знищує повністю надію на ті самі угоди про асоціацію».

«Звільнення Луценка буде виключно позитивним для громадської думки й ставлення західних політиків, але недостатнім. Це буде означати, що з Януковичем потрібно далі говорити», – зазначає експерт.

Однак, на думку В. Горбача, цілковитого відбілення репутації В. Януковича чекати не варто. «Звільнення Луценка – це не елемент функціонування правової держави, судової системи, тобто такий акт не вплине жодним чином на міжнародні рейтинги й репутацію України. В економічному плані теж навряд чи щось зміниться. Бо це занадто мало», – вважає політолог.

З іншого боку, додає В. Горбач, після цього кроку Захід погодиться надати більше часу на виконання умов й очікуватиме звільнення Ю. Тимошенко.

Високі представники Євросоюзу і лідери європейських держав одразу ж після помилування Ю. Луценка заявили, що чекають на невідкладне вирішення долі Ю. Тимошенко. «Ми вітаємо рішення президента про помилування Юрія Луценка і Георгія Філіпчука. Тепер ми із нетерпінням чекаємо від України, що вона без зволікань ухвалить рішення і щодо інших випадків вибіркового правосуддя», – ідеться у заяві верховного представника ЄС з питань зовнішньої політики і політики безпеки К. Ештон і європейського комісара з питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле.

Представники опозиції не називають юридичних механізмів, з допомогою яких Ю. Тимошенко можуть звільнити чи помилувати. Вони лише наполягають на тому, що вона не винна.

«Правових підстав – скільки завгодно. І перш за все, це те, що Юлія Тимошенко не винна. По-друге, Віктор Янукович у випадку із Юрієм Луценком продемонстрував, що закон і право тут ні до чого, а все у його руках», – вважає А. Сенченко із «Батьківщини».

«Механізм може бути дуже простий, Президент може зробити у цій країні що завгодно, і звільнити Тимошенко. А яким чином, – нехай пан Президент сам вирішує, як звільняти людей, які незаконно утримуються у тюрмі», – заявив журналістам А. Кожем'якін.

Досі сам В. Янукович не давав підстав думати про те, що він може якимось чином вплинути на вихід Ю. Тимошенко з тюрми, на відміну від Ю. Луценка, щодо якого Президент попереджав, що може погодитися на помилування.

На останній прес-конференції глава держави, коментуючи «газову справу», сказав, що Ю. Тимошенко «треба було

раніше думати», і що за статтею Кримінального кодексу, за якою її засудили, взагалі-то передбачено до 12 років тюрми, а вона отримала сім.

У Партії регіонів також не бачать підстав для помилування Юлії Тимошенко найближчим часом. «Має пройти як мінімум половина терміну для того, щоб розглядати питання про помилування. А тут ще далеко до половини строку. Теоретично якщо будуть юридичні підстави – думаю, Віктор Федорович буде робити так. А поза Конституцією, звичайно, Президент не буде нічого ухвалювати. Ось пройде час – Президент зможе розглядати», – такий висновок робить представник Партії регіонів М. Чечетов.

А «регіонал» В. Олійник нагадує, що Ю. Тимошенко є не лише засудженою, але й підсудною у справі про діяльність корпорації ЄЕСУ, а щодо справи про вбивство Є. Щербаня проводиться досудове розслідування.

Як зазначав політолог В. Фесенко, на неофіційному рівні представники ЄС підтверджували, що Євросоюз може підписати Угоду про асоціацію із Україною у листопаді 2013 р., якщо буде звільнений «хоча б Луценко» і якщо у справі Ю. Тимошенко буде хоча б якийсь прогрес. Отже, звільненням Ю. Луценка Президент надіслав сигнал стосовно бажання підписання Угоди про асоціацію. Надалі, за прогнозами експерта, почнеться тактична гра, і головна інтрига буде у тому, чи буде (і якщо буде, то як саме) Київ демонструватиме прогрес у справах Ю. Тимошенко.

**С. Горовая, науч. сотр. ФПУ НБУВ,
канд. наук по соц. коммуникациям**

Оппозиция действует в заданном режиме?..

Оппозиционные силы пытаются «поднять» людей в Восточной Украине. Митинг оппозиционных политических сил в рамках акции «Вставай, Україно!» состоится в Харькове 12 апреля. Это день, на который назначено очередное заседа-

ние суда по делу в отношении экс-премьера Ю. Тимошенко, которую обвиняют в злоупотреблениях корпорации ЕЭСУ. «Колонна участников акции протеста пройдет от площади Розы Люксембург до площади Руднева, где расположен Апелляционный суд Харьковской области, в котором будет проходить судебное заседание. Шествие колонны во главе с лидерами оппозиции А. Яценюком, О. Тягнибоком и В. Кличко начнется в 15:00», – говорится в сообщении в пресс-службы Харьковской областной организации ВО «Батьківщина». В нем также подчеркивается, что время и место проведения акции изменению не подлежат.

При этом следует обратить внимание не только на то, что день проведения оппозицией митинга в Харькове, безусловно, неслучайно совпадает с днем судебного заседания, но и на то, что ранее в Киеве, во время проведения протестного митинга «Вставай, Україно!» была озвучена резолюция, принятая объединенной оппозицией. В данном документе одним из требований оппозиционных сил является освобождение всех «политических узников», в частности Ю. Тимошенко.

Дополнительным толчком для активизации внимания вокруг данной тематики в определенной мере послужило то, что указом Президента Украины В. Януковича о помиловании № 197/2013 освобождены от отбывания наказания шесть осужденных, среди которых экс-министр МВД Ю. Луценко и экс-министр экологии и окружающей среды Г. Филипчук. Как сообщила пресс-служба Государственной пенитенциарной службы Украины, в воскресенье, 6 апреля, утром «указ был выполнен в полном объеме, все осужденные освобождены от отбывания наказания, проведены необходимые расчеты, разъяснены права и предоставлена необходимая всесторонняя помощь». При этом защитник Ю. Тимошенко народный депутат А. Кожемякин акцентирует внимание, что, «учитывая помилование Ю. Луценко, представители защиты Ю. Тимошенко обращаются к В. Януковичу, прося освободить экс-премьера». Второй защитник С. Власенко отмечает, что Ю. Тимошенко не будет просить о помиловании, потому что «не совершала уголовно наказуемых действий, что преследоваться должны

по УК. И сама Ю. Тимошенко, и защита настаивать будут на ее юридической и политической реабилитации».

Между тем, как пишут СМИ, оппозиция почувствовала прилив сил и не отказала себе в удовольствии заявить, что освобождение Ю. Луценко – это и ее заслуга тоже. «Но это заслуга и каждого из вас, кто на этой площади. То, что сегодня Юра на свободе, то, что Юра с нами – это его победа и это победа Украины!» – объявил после воскресного митинга лидер парламентской фракции «Батьківщина» А. Яценюк. На очереди, по его словам, основной этап борьбы за освобождение Ю. Тимошенко.

Накануне уполномоченный ВР по правам человека В. Лутковская сказала, что не будет обращаться к главе страны с ходатайством о помиловании Ю. Тимошенко. Отвечая на призывы защитников Ю. Тимошенко, омбудсмен говорит, что не может действовать по схеме, что послужила причиной освобождения бывшего главы МВД Ю. Луценко. Шансы на то, что помилование экс-премьера будет итогом обращения видных иностранных политиков, тоже минимальны.

При этом вице-президент Европарламента Я. Протасевич считает, что освобождение Ю. Луценко из тюрьмы является позитивным, но недостаточным шагом для выполнения критериев ЕС. «Я приветствую это действие как позитивный и значительный, но все еще недостаточный шаг для выполнения требований ЕС на пути к большей интеграции Украины с Европейским Союзом», – заявил Я. Протасевич. Вице-президент Европарламента отметил, что считает решение об освобождении Ю. Луценко важным сигналом того, что Украина желает выполнить критерии ЕС для подписания соглашения об ассоциации и принимать к сведению требования ЕС относительно решения проблем, касающихся избирательно-го применения правосудия. «В этом контексте я призываю украинское правительство продолжить позитивный тренд в действиях и воплотить в жизнь все необходимые реформы, а также решить дело Ю. Тимошенко в похожем направлении с делом Ю. Луценко», – отметил Я. Протасевич, информируют СМИ.

Также Администрация президента Соединенных Штатов Америки настаивает на «прекращении политического преследования экс-премьер-министра Украины Ю. Тимошенко» и ее освобождении из заключения. «Мы присоединяемся к призывам Европейского Союза в адрес власти Украины о прекращении политически мотивированного преследования бывшего премьер-министра Ю. Тимошенко и освобождении ее из тюрьмы», – заявил представитель Государственного департамента США П. Вентрел 8 апреля на брифинге в Вашингтоне (США). Государственный департамент США приветствовал решение о помиловании экс-министра внутренних дел Ю. Луценко и бывшего министра экологии Г. Филипчука. «Это является первым важным шагом в ответ на обеспокоенность международного сообщества о преданности власти Украины демократии и принципу верховенства права», – подчеркнул П. Вентрел.

Эксперты же в своих комментариях данной ситуации, несмотря на некий акцент оппозиции на своей роли и заслугах относительно помилования Ю. Луценко, склонны более скромно оценивать вклад оппозиционных сил в судьбу осужденных политиков, списывая все произошедшее исключительно на расчет президентского окружения. «Это решение В. Януковича было ожидаемым: этого от него ждал Запад», – констатирует политолог В. Небоженко. При этом он не исключает, что схожий сценарий сработает и с Ю. Тимошенко, которую могут отправить на лечение в Германию.

«Через месяц решающий раунд переговоров о соглашении об ассоциации и зоне свободной торговли с Евросоюзом», – напоминает политтехнолог, директор компании Berta Communications Т. Березовец. По его мнению, освободив Ю. Луценко, Банковская рассчитывает внести раскол в треугольник Яценюк – Тягнибок – Кличко, отношения в котором «и так не безоблачны».

В свою очередь политолог А. Золотарев считает, что «это освобождение политического пленного. Но это не признание того, что Ю. Луценко не виноват... В условиях, когда Москва выдвигает очень жесткие условия, неприемлемые для действующей власти, она любой ценой будет пытаться подписать

договор о зоне свободной торговли с ЕС. Им нужны кредиты. Поэтому его освобождение было неотвратимым. Дальнейшее поведение В. Януковича будет зависеть от состояния экономики. Если оно будет вопиющим, то есть вариант освобождения и Ю. Тимошенко» (<http://glavnoe.ua/news/n132896>, 7.04.2013).

Президент Института им. Горшенина В. Омельченко также считает, что благодарить за освобождение Ю. Луценко следует политиков из ЕС и президента России. Последняя отвергла предложения Украины по формату сотрудничества с Таможенным союзом и, таким образом, вновь развернула Киев в сторону Запада.

Обращает на себя внимание информация СМИ о том, что на сегодняшний день эксперты достаточно низко оценивают эффективность оппозиционной акции «Вставай, Україно!». Такие данные обнародованы в результатах экспертного опроса, проведенного Центром социальных технологий «Социополис» совместно с пиар-агентством Republic. По данным опроса, 46,4 % экспертов считают акцию оппозиции «Вставай, Україно!» лишь частично эффективной, а 39,3 % называют ее неэффективной и неспособной обеспечить достижение поставленных оппозицией целей.

О неэффективности акций оппозиции пишут и в социальных сетях, и в блогах. Так, блогер, общественный деятель А. Дмитриев подчеркивает: «Последние митинги показывают, что лидеры оппозиции не направляют протест и не ищут результата, а занимаются самовосхвалением... Оппозиция безуспешно пытается узурпировать общественный протест, одновременно его “сливая” и уменьшая. Кроме того, несвоевременность действий оппозиции и отсутствие быстрой реакции просто снижает активность граждан и во многом приносит лишь вред... Оппозиция... В последнее время она все больше напоминает мальчика, который кричал “волк” и к которому впоследствии никто не пришел на помощь. Если лидеры созывают народ, то они должны показывать результат, а не просто показываться на публике...» (http://blogs.tvi.ua/2013/04/08/oppozycyya_malchuk_kotoryy_krychal_volk, 8.04.2013).

Также не подымает имидж оппозиции и информация в СМИ о том, что харьковчанин В. Немилостивый, избранный в Верховную Раду по списку ВО «Батьківщина», подал заявление о сложении депутатских полномочий. Копию заявления он разместил на своей странице в социальной сети Facebook. «Согласно тексту присяги, которую я подписывал как член объединенной оппозиции “Батьківщина”, я обещал в случае выхода из фракции написать заявление о сложении депутатских полномочий. Я готов нести ответственность за каждое свое слово, и для меня действительно было делом чести после выхода из фракции подать на рассмотрение Верховной Рады заявление о лишении меня мандата народного депутата», – пишет В. Немилостивый.

СМИ сообщают, что в Харьковской облорганizations ВО «Батьківщини» подтвердили: 4 апреля Председатель ВР В. Рыбак зачитал заявление В. Немилостивого о выходе из фракции «Батьківщина». По словам депутата, причиной стало «безответственное поведение оппозиционных политиков во время уличных акций протеста», в том числе во время акции «Вставай, Україно!». «Их цель была в расколе общества. Еще хуже то, что оппозиция, к сожалению, не смогла ответственно организовать протестные акции, призывая народ к восстанию. Мы должны были взять на себя ответственность за происходящее, не бросать людей и не допустить провокаций», – подчеркнул в своем заявлении В. Немилостивый.

На фоне достаточно часто звучащей критики в адрес активности и результативности оппозиционных сил в процессе проведения акции «Вставай, Україно!» можно прогнозировать их попытки доказать обратное в Харькове 12 апреля.

Также следует отметить, что, похоже, своим решением о помиловании В. Янукович вызвал некоторую растерянность в рядах оппозиции, в которой решили, что Ю. Луценко вновь включится в большую политику и, соответственно, придется переформатировать свои ряды. С учетом этого обращают на себя внимание данные экспертного опроса, проведенного Центром социальных технологий «Социополис» совместно с пиар-агентством Republic, которые показали, что

большинство экспертов – 60,7 % – считают: в настоящее время в украинской оппозиции нет явного лидера; 28,6 % экспертов назвали реальным лидером оппозиции в Украине руководителя ВО «Батьківщина», экс-премьер-министра Ю. Тимошенко, несмотря на ее пребывание в местах лишения свободы. Что же касается руководителей других ведущих оппозиционных партий, то только отдельные эксперты назвали кого-то из них реальным лидером оппозиции.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Рибак провів зустріч із Надзвичайним та Повноважним Послом Держави Кувейт в Україні Юсефом Хусейном Аль-Габанді.

В. Рибак відзначив дружній характер відносин між офіційними Києвом та Ель-Кувейтом, відсутність проблемних питань принципового характеру, а також «взаємну налаштованість наших країн протягнути один одному руку допомоги в нелегкі моменти історії».

В. Рибак наголосив на існуванні значного потенціалу для активного розвитку співпраці між законодавчими органами двох країн. «Сподіваюся, що створення сприятливого внутрішньополітичного підґрунтя на сьогодні, після обрання нових депутатів законодавчих органів України та Держави Кувейт, проведених на основі демократичного, прозорого й прямого народного волевиявлення, дасть можливість у майбутньому зосередити більшу увагу на розвитку міжнародних контактів», – зазначив він.

Голова Верховної Ради висловив сподівання на відновлення взаємодії між парламентами наших держав на рівні депутатських груп дружби після формування відповідної депутатської групи у Верховній Раді України та визначення програми її подальших заходів. На сьогодні, сказав він, зареєстровано сім заяв народних депутатів на входження до цієї групи. В. Рибак також висловився за активізацію взаємодії на рівні парла-

ментських комітетів Верховної Ради України й Національної асамблеї Держави Кувейт.

У свою чергу посол зазначив, що українсько-кувейтські взаємини характеризуються «повним взаєморозумінням». Україна й Кувейт, сказав Юсеф Хусейн Аль-Габанді, успішно взаємодіють у рамках міжнародних організацій. Він також висловив сподівання, що чергове засідання Міжурядової українсько-кувейтської комісії з питань економічного, технічного та торговельного співробітництва стане додатковим імпульсом для активізації двосторонньої співпраці (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Голова Верховної Ради України В. Рибак провів зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Куба в Україні Ернесто Антоніо Сенті Даріасом.

В. Рибак зазначив, що в Україні задоволені розвитком двосторонніх відносин, які в останні три роки вийшли на якісно новий рівень. «Ми надаємо великого значення виконанню двосторонніх домовленостей, досягнутих, зокрема, у рамках державного візиту на Кубу Президента України В. Януковича в жовтні 2011 р. В Україні очікують також на візит голови Державної ради і Ради міністрів Куби Р. Кастро в Україну в 2013 р.», – сказав він.

Керівник парламенту також висловив сподівання, що недавній візит першого заступника міністра закордонних справ Республіки Куба Марселіно Медіни Гонсалеса в Україну надасть нового імпульсу розвитку двосторонніх відносин. В. Рибак наголосив, що розвиток міжпарламентського співробітництва є пріоритетним у розвитку двосторонніх взаємин. «Ми зацікавлені в продуктивній діяльності груп дружби в парламентах наших країн», – сказав він і повідомив, що у Верховній Раді України таку групу, до складу якої увійшли 25 народних депутатів, створено 19 березня 2013 р. У цьому контексті Голова Верховної Ради висловив сподівання на створення відповідної групи дружби в парламенті Куби.

В. Рибак також заявив, що в Україні високо цінують кубинську допомогу, що надавалася протягом 21-го року українським дітям, які постраждали від наслідків Чорнобильської катастрофи. «Уряд і Верховна Рада України докладають зусиль щодо відновлення програми надання медичної допомоги дітям, які постраждали від Чорнобильської трагедії. Ми зацікавлені у продовженні програми на нових умовах і очікуємо відповідь кубинської сторони на наші пропозиції про оплату таких послуг», – сказав він.

У свою чергу Ернесто Антоніо Сенті Даріас заявив, що Куба розглядає Україну як велику й дружню державу, і зазначив, що його країна виступає за активізацію і розширення двосторонньої співпраці в усіх сферах. Посол висловився за активізацію парламентської складової двосторонніх відносин, зокрема інтенсифікацію обміну візитами, у тому числі на рівні керівництва вищих законодавчих органів України й Куби.

Ернесто Антоніо Сенті Даріас вважає перспективним подальший розвиток співробітництва в туристичній сфері та у сфері АПК (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 9.04).

***

Країна зацікавлена в подальшій активізації політичного діалогу й розвитку всебічної співпраці з Угорщиною, і важливою складовою такого діалогу є співпраця між парламентами двох наших країн. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Рибак під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Угорщини в Україні М. Баером у вівторок, 9 квітня.

В. Рибак висловив переконання, що поглибленню міжпарламентської співпраці сприяла б активізація роботи на рівні депутатських груп дружби, пріоритетними напрямками роботи яких мали б бути європейська інтеграція, міжрегіональна й транскордонна співпраця, транспортна інфраструктура та забезпечення прав національних меншин. Не менш важливим є і розвиток співпраці на рівні комітетів і апаратів парламентів, сказав він.

Голова Верховної Ради позитивно оцінив рівень торговельно-економічної співпраці між Україною та Угорщиною. При цьому він наголосив на необхідності продовжувати роботу щодо пошуку можливостей розширення товарної номенклатури у взаємній торгівлі, створення умов для залучення інвестицій в економіку наших країн.

У свою чергу, посол запевнив, що «Угорщина – це той сусід, на якого можна покладатися, Угорщина беззаперечно підтримує Україну на шляху її інтеграції з Євросоюзом». Він також зазначив, що візит Прем'єр-міністра України М. Азарова до Угорщини говорить про спільні інтереси й бажання співпрацювати в багатьох напрямках: зокрема, це спільний інтерес в енергетичній сфері, розвиток прикордонної інфраструктури, безперешкодний рух товарів. «Це важливі завдання для обох країн», – сказав він.

Посол позитивно оцінив підтримку шкіл у Закарпатті, де навчаються діти з угорських сімей. Висловивши сподівання, що така підтримка триватиме й надалі, він наголосив на важливості збереження угорцями своєї національної самобутності, традицій. «Ми спільно прагнемо збереження етнічного миру в Закарпатті», – підкреслив М. Баєр (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Голова Верховної Ради України В. Рибак прогнозує, що наступного пленарного тижня блокування роботи парламенту не буде, Верховна Рада працюватиме. Про це В. Рибак заявив, спілкуючись із журналістами в середу, 10 квітня.

«Немає підстав для того, щоб захоплювати трибуну й не працювати», – сказав він, підкресливши, що «треба зупинитися і чути один одного».

В. Рибак повідомив, що вже є домовленість про те, що усі питання, які є в опозиції, на наступному пленарному тижні будуть винесені на розгляд депутатів. На уточнююче питання керівник парламенту зазначив, що «виїзних засідань парламенту» не буде. При цьому він уточнив, що закони, ухвалені

минулого четверга, 4 квітня, він підписав і направив на підпис главі держави.

Відповідаючи на запитання про можливість проведення позачергового засідання Верховної Ради 15 квітня, В. Рибак зазначив, що його не буде (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Председатель Верховной Рады Украины В. Рыбак 11–12 апреля осуществит официальный визит в Санкт-Петербург (Российская Федерация) для участия в мероприятиях МПА СНГ. В. Рыбак примет участие в заседании Совета МПА СНГ и выступит перед участниками Международной парламентской конференции «Роль парламентских организаций в построении Европы без разграничительных линий».

В рамках визита также состоятся встречи Председателя Верховной Рады с Председателем Государственной думы Федерального собрания Российской Федерации С. Нарышкиным, председателем Совета федерации Федерального собрания Российской Федерации В. Матвиенко, председателем мажилиса Парламента Республики Казахстан Н. Нигматулиным (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 10.04).

***

Комітет з питань правової політики дійшов висновку, що не суперечить положенням Конституції України законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо надання статусу державного службовця медичним і педагогічним працівникам).

Проектом закону (реєстр. № 1019) пропонується надати статус державного службовця медичним і педагогічним працівникам, які працюють у державних установах і закладах охорони здоров'я, освіти та отримують заробітну плату з державного бюджету.

На засіданні комітету зазначалося, що п. 12 ч. 1 ст. 92 Конституції України виключно законами визначаються основи

державної служби. При цьому громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби (ч. 2 ст. 38 Конституції України).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (ст. 75, п. 3 ч. 1 ст. 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом змін до чинного законодавства, вважають народні депутати, узгоджуються з нормами Конституції України.

На засіданні йшлося й про те, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради у своєму висновку висловило ряд зауважень до законопроекту та рекомендує за результатами розгляду в першому читанні відхилити його. Зазначалося також, що проект закону було надіслано комітетом для опрацювання до Міністерства юстиції, яке не підтримало цю законодавчу ініціативу (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Комітет з питань промислової та інвестиційної політики не підтримує проект закону «Про повернення у державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки».

Законопроектом (реєстр. № 1056) пропонується визначити основні правові, економічні та організаційні засади повернення в державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки України з метою забезпечення економічної безпеки держави.

Під час обговорення народні депутати висловили ряд зауважень до проекту. Йшлося, зокрема, про те, що його положення не відповідають Конституції України. Так, згідно зі ст. 4 проекту повернення в державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки має відбуватися на підставі загальнодержавних програм реформування і розвитку цих галузей, затверджених Верховною Радою. Отже, згідно з цими нормами повернення в державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки матиме постійний, масовий і плановий характер.

На засіданні наголошувалося, що це суперечить ч. 5 ст. 41 Конституції України, згідно з якою примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток. Крім того, на думку народних депутатів, механізм розробки та прийняття державних програм, визначений Законом України «Про державні цільові програми», не дає змоги оперативно вирішувати питання приватизації окремих об'єктів права приватної власності в разі необхідності.

Визначені в ст. 3 проекту принципи повернення в державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки, вважають парламентарі, не враховують того, що згідно з ч. 5 ст. 41 Конституції України примусове відчуження об'єктів права приватної власності відбувається з мотивів суспільної необхідності.

На думку членів комітету, у проекті відсутнє чітке визначення порядку приватизації. Зокрема, згідно зі ст. 6 проекту закону, повернення в державну власність приватизованих підприємств стратегічних галузей економіки здійснюється шляхом: викупу; примусового відчуження на підставі рішення суду; перетворення акціонерного товариства. Проте, вважають експерти, по суті в ньому йдеться лише про один спосіб повернення – викуп, який є або добровільним, або примусовим.

Під час обговорення законопроекту було висловлено й інші зауваження (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Комітет з питань підприємництва, регуляторної та антимонopolьної політики вважає, що потребує доопрацювання проект закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо ліквідації монополії на ринку оцінки майна».

На засіданні комітету зазначалося, що проектом (реєстр. № 2377) пропонується внести зміни до законів України «Про Фонд державного майна України» та «Про внесення змін до деяких законів України з питань приватизації щодо реалізації положень Державної програми приватизації на 2012–2014 роки», які, на думку суб'єкта права законодавчої ініціативи,

спрямовані на усунення існуючих прогалин у законодавстві про оцінку майна.

Під час обговорення народні депутати акцентували увагу на висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. Експерти не заперечують проти вилучення з розд. II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань приватизації щодо реалізації положень Державної програми приватизації на 2012–2014 роки» положення, яким визначається, хто саме має проводити оцінку майна, майнових прав для цілей оподаткування і нарахування та сплати інших обов'язкових платежів, оскільки відповідна норма не пов'язана з приватизацією майна, що становить предмет регулювання Державної програми приватизації.

Водночас виключення зі ст. 5 Закону України «Про Фонд державного майна України» положення про те, що Фонд держмайна спільно з центральним органом державної податкової служби та іншими виконавчими органами затверджує порядок взаємодії під час застосування оцінки для цілей оподаткування за окремими видами майна та майнових прав, є недоцільним. Це пояснюється тим, що скасування такого виду оцінки у проекті не передбачено, про що говорить, наприклад, те, що із названої статті не виключається положення про Реєстр таких оцінювачів. Відтак для виключення із закону положення про затвердження порядку взаємодії відповідних державних органів під час застосування оцінки для цілей оподаткування достатніх підстав немає. На думку експертів, у згаданій нормі необхідно уточнити перелік державних органів, які повинні брати участь у його затвердженні (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04.*)

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік»

(щодо видатків на забезпечення виконання заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою «Питна вода України» на 2011–2020 рр.).

Законопроектом (реєстр. № 2316) пропонується шляхом внесення змін до дод. № 3 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 2013 рік», затвердженого Законом України «Про Державний бюджет України на 2013 рік», у межах обсягу фінансування видатків Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України спрямувати 100 млн грн на фінансування нової бюджетної програми «Питна вода України» та одночасно зменшити на цю ж суму видатки за бюджетною програмою «Здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов».

На засіданні комітету зазначалося, що, оскільки законопроект передбачає перерозподіл бюджетних асигнувань за рахунок зменшення видатків споживання і збільшення видатків розвитку, його реалізація сприятиме збільшенню податкових надходжень до державного бюджету в поточному році орієнтовно на 15 млн грн (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04*).

***

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту направити на доопрацювання проект закону про внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» (щодо предметів закупівель, на які не поширюється дія цього закону).

Законопроектом (реєстр. № 2071) пропонується не поширювати дію Закону України «Про здійснення державних закупівель» на випадки, якщо предметом закупівлі є «послуги з постачання електроенергії, розподілу води, водяної пари і гарячої води (включно з холодоагентами), закупівля яких здійснюється розпорядниками бюджетних коштів».

Проект закону, зазначається в пояснювальній записці до нього, «розроблено з метою вчасного укладання договорів на

надання послуг з постачання теплової енергії для опалення, з розподілу води та з постачання електроенергії; економії бюджетних коштів – непотрібно оплачувати публікацію оголошень у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель уповноваженого органу; економії робочого часу працівників, які займаються державними закупівлями додатково від основних посадових обов'язків без оплати».

Під час обговорення народні депутати акцентували увагу на висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. Експерти, зокрема, вважають, що пропозиції непоширення загальних вимог, встановлених Законом України «Про здійснення державних закупівель», на процедури закупівлі за державні кошти тих чи інших товарів, робіт і послуг не повною мірою узгоджуються з основною його метою, яка полягає у створенні конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобіганні проявам корупції в ній, розвитку добросовісної конкуренції, забезпеченні раціонального та ефективного використання державних коштів. Крім того, розширення переліку випадків, на які не поширюватиметься дія закону, може негативно позначитися на прозорості та відкритості використання державних коштів, ускладнить процедуру здійснення державного контролю у сфері державних закупівель (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 10.04*).

***

Омбудсмен В. Лутковська не має намірів подавати клопотання про помилування Ю. Тимошенко, як це було у випадку з Ю. Луценком. Про це вона сказала газеті «Коммерсант-Україна».

«У справі Ю. Луценка ми дочекалися моменту, коли всі національні засоби захисту були вичерпано, і тільки після цього уповноважений із прав людини прийняв рішення звернутися до Президента про помилування, – сказала В. Лутковська. – Ситуація з Ю. Тимошенко дещо інша: у неї ще дві справи, які розглядають у судах, відповідно, ще не всі національні способи захисту вичерпано, і говорити про процедуру помилування передчасно» (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2013. – 9.04*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович наголошує на необхідності проведення якісного ремонту автомобільних доріг у державі. Про це він сказав під час зустрічі з головою Луганської обласної державної адміністрації В. Пристюком.

В. Пристюк повідомив В. Януковичу, що загалом дороги в Луганській області в кращому стані, ніж у сусідніх регіонах. Водночас він зазначив, що існує багато проблем, пов'язаних з комунальними дорогами, яких на балансі області 19 тис. км. «Як кажуть, на них сніг зійшов разом з асфальтом», – сказав він. За словами голови Луганської ОДА, на сьогодні на цих дорогах здійснюється ямковий ремонт. На роботах задіяно не лише сили комунальних структур області, а й ряд інших підприємств, повідомив глава Луганської ОДА.

Крім того, зазначив В. Пристюк, активно ведуться роботи на трасі Луганськ – Донецьк. На цих роботах задіяно велику кількість техніки, і вони виконуються в повному обсязі.

Під час зустрічі В. Пристюк також доповів Президентові про соціально-економічну ситуацію в Луганській області, роботу органів влади щодо запобігання повеням. За його словами, діючий штаб забезпечений усім необхідним для роботи, під час активного танення снігу фахівці оглянули всі водойми краю та русло річки Сіверський Донець. Луганські фахівці також активно співпрацюють з колегами із Західного регіону і Київської області.

В. Пристюк доповів Президентові про ряд проектів, реалізацію яких заплановано на цей рік (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2013. – 10.04).

***

Президент України В. Янукович заслухав доповідь голови Рівненської обласної державної адміністрації В. Берташа про ситуацію з наводками, підготовку області до посівної і соціально-економічну ситуацію в регіоні. За словами В. Берташа, за результатами I кварталу область виконала всі показ-

ники з надходження до державного й місцевого бюджетів. Він поінформував Президента про підготовку Рівненщини до посівної і про ситуацію із забезпеченням паливно-мастильними матеріалами.

Глава держави заслухав звіт голови ОДА про готовність області до протипаводкових заходів. «У нас підтоплено 2 % сільськогосподарських угідь. Повінь проходить тільки у двох районах області, підтоплено 38 будинків. Відпрацьовано план дій щодо цієї надзвичайної ситуації», – зазначив В. Берташ. Він додав, що збудовані у 2003 р. 20 км дамб забезпечують прогнозований перебіг повені.

Під час зустрічі В. Янукович висловив своє занепокоєння щодо ситуації з цінами й рівнем зарплат і пенсій в області. «У нас на 17 % зросла зарплата. Ціни стабільні. Ми постійно тримаємо на контролі ці питання», – доповів В. Берташ.

Голова Рівненської ОДА подякував Президенту за сприяння у виділенні коштів на будівництво двох нових шкіл в області та забезпечення навчальних закладів області комфортними умовами для перебування дітей (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 10.04*).

***

Голова Львівської обласної державної адміністрації В. Шемчук доповів Президенту України В. Януковичу про плани соціально-економічного розвитку регіону.

«Це перша зустріч з Президентом після місяця моєї роботи в статусі голови Львівської облдержадміністрації. Основні питання, яких ми торкалися, – це соціально-політична ситуація, економічна ситуація в області, які є проблемні питання, для того щоб активніше і швидше їх вирішити», – сказав він після зустрічі з главою держави.

Голова Львівської ОДА також доповів Президенту про діяльність керівництва області, Державної служби з надзвичайних ситуацій та правоохоронних органів, спрямовану на ліквідацію наслідків сильних снігопадів у березні, а також на запобігання можливим повеням, спричиненим таненням снігу.

«Ми активно відпрацювали цю фазу разом зі службою з надзвичайних ситуацій, правоохоронними органами. Вдалося і забезпечити безперешкодний проїзд трасами Львівщини. Пік загрози повені вже пройшов, тому можна сказати, що з цією проблемою ми впоралися», – зазначив він.

У цьому контексті глава держави зауважив, що, беручи до уваги складні погодні умови цієї зими, керівництво області вже сьогодні має розпочати підготовку до наступного сезону. «Висновки треба зробити, які були недоліки в цьому році», – зауважив він.

Після зустрічі з Президентом В. Шемчук повідомив про один із важливих планів, що реалізується нині на Львівщині. Це будівництво перинатального центру. За словами В. Шемчука, уже завершено всі проектні роботи, проведено спеціфікацію медичного обладнання та узгоджено всі питання щодо його закупівлі. «Завершуються останні післяпроектні погодження, і дійсно, ми віримо в те, що вже у 2013 р. у Львові буде один з найсучасніших в Україні перинатальних центрів», – сказав голова Львівської ОДА (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 9.04).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров закликав усіх взяти участь у прибиранні країни після зими. Про це він заявив під час засідання Кабінету Міністрів України 10 квітня 2013 р.

Він зазначив, що обсяг робіт значний, за довгу зиму на наших вулицях, у дворах, на узбіччях доріг, у лісосмугах, парках накопичилося багато сміття. «Але все треба оперативно прибрати до пасхальних свят, – зазначив М. Азаров. – Переконали, що ми всі вболіваємо за те, щоб всюди було красиво й чисто».

Глава уряду доручив керівникам міністерств і відомств, державних організацій і підприємств, ректорам ВНЗ найближчим часом провести дні довілля і попрацювати до повного наведення чистоти й порядку. При цьому Прем'єр-міністр вимагає, щоб керівники влади на місцях створити умови, аби в наведенні порядку могли взяти участь усі громадяни й

громадські організації, хто хоче й може, а саме: надати їм необхідний інвентар, матеріали й транспорт для вивезення сміття чи посадки дерев, квітів. «Ми всі знаємо, що в громадських активістів достатньо енергії, щоб серйозно включитися в такі проекти, як сезонне наведення порядку, а потім його підтримання. Їм лише потрібно допомогти зорганізуватися і, так би мовити, технічно озброїти», – зазначив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 10.04).

***

Уперше за останні роки в Україні зафіксовано позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу. Про це заявив Прем'єр-міністр М. Азаров на зустрічі з місією Міжнародного валютного фонду (МВФ).

«В економіці ситуація керована. Ми розраховуємо вийти на зростання ВВП, яке заплановане в держбюджеті. Доходи бюджету в I кварталі по факту перевищили ті, які ми передбачали. У нас зафіксовано скорочення імпорту, певне збільшення експорту. У результаті вперше у нас зафіксовано позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу. Воно поки що зовсім невелике, але це також оптимістичний показник», – сказав глава уряду. Тому він у цілому оптимістично дивиться на продовження співпраці з МВФ і є її послідовним прихильником.

Він підкреслив: навіть у цей кризовий час Україна вчасно розраховується за всіма зовнішніми зобов'язаннями. «З 2011 р. ми не отримали жодного centa допомоги від МВФ. За цей час багато країн отримали багатомільярдні позики від МВФ і ще не вирішили своїх проблем», – зауважив Прем'єр-міністр.

Тобто Україна – це держава, у якій кредитори надійно отримують свої кошти, водночас у багатьох інших – втрачають.

У свою чергу глава місії МВФ К. Джарвіс зазначив, що місія провела плідні переговори як з урядовцями, так і з представниками Нацбанку України. «У нас відбулося багато зустрічей і дискусій і з Національним банком, і з урядом. За останній час оцінка загального економічного стану України не зазнала особливих змін. Останні кілька місяців були досить сприятливими для України. Зокрема, дещо послабилося

напруження щодо обмінного курсу. І нам приємно відзначити, що за останні кілька місяців в Україні економічна ситуація не погіршилася», – сказав він.

Голова місії МВФ представив М. Азарову нового постійного представника МВФ в Україні Ж. Ваше, який з 1 травня поточного року замінить на цій посаді М. Альєра, що обіймав цю посаду впродовж останніх чотирьох років.

Чергова місія МВФ працювала в Україні з 27 березня (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 9.04).

***

Кабінет Міністрів України пропонує спростити започаткування бізнесу в Україні через відмову від обов'язковості застосування печаток у господарській діяльності підприємців. Відповідний законопроект було схвалено на засіданні уряду 10 квітня.

Пропонується також встановити норму, за якою необов'язково підтверджувати печаткою особистий підпис уповноваженої особи. Крім того, цим законопроектом пропонується введення мораторію на отримання будь-яких документів дозвільного характеру для виготовлення печатки. Для цього Господарський кодекс України пропонується доповнити новою статтею 581, яка забороняє вимагати дозволу на виготовлення печаток.

«Прийняття проекту закону дозволить спростити процедуру створення нових підприємств, поліпшити позиції України в міжнародних рейтингах. Крім того, дія закону зменшить можливості для здійснення рейдерства й порушень при управлінні та веденні бізнесу. Такий простий приклад: коли на підприємстві відбувається зміна власника, то новий директор часто не може приступити до обов'язків через маніпуляції попередників з печаткою – ані платіжку не відправити, ані договір укласти. З прийняттям цього закону така ситуація не виникне», – пояснив міністр економічного розвитку і торгівлі України І. Прасолов.

Таким чином, Україна в частині початку господарської діяльності наближається до світової практики: адже використання печаток у країнах Європи та СНД не передбачено, крім

України, Росії та Азербайджану (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 10.04).

***

Уряд затвердив зміни у сфері оренди державного майна.

Для приведення деяких нормативних актів уряду з питань оренди державного майна у відповідність із законами України «Про оренду державного та комунального майна» і «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Кабінет Міністрів України вніс зміни до Методики оцінки об'єктів оренди, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1995 р. № 629 і Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1995 р. № 786. Відповідну постанову уряд прийняв 10 квітня.

Прийняття змін до вищенаведених постанов вирішує питання із забезпечення функціонування дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних міжурядових організацій в Україні, у тому числі з дотриманням міжнародних договорів України на основі принципу взаємності (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 10.04).

***

Уряд України та Міжнародна організація праці продовжуватимуть співпрацю в питаннях підвищення рівня зайнятості та поліпшення трудових відносин. Про це йшлося під час зустрічі міністра соціальної політики України Н. Королевської з генеральним директором Міжнародного бюро праці Г. Райдером у рамках ІХ Європейської регіональної зустрічі Міжнародної організації праці (МОП) «Робоче місце, зростання та соціальна справедливість», що проходить в Осло (Норвегія).

Як зазначила Н. Королевська, в Україні є ще багато невирішених питань у сфері зайнятості, тому проведення подібної конференції дає можливість здобути новий досвід, врахувавши при цьому можливі помилки інших країн.

«В Україні ще багато чинних застарілих законів у сфері зайнятості та ринку праці, які потрібно модернізувати. Крім того, сьогодні в нас існує значний сегмент нелегальної зайнятості, яку потрібно вивести з тіні, щоб захистити людей, які там працюють. Тому Україна вдячна МОП за допомогу у розробці Закону “Про зайнятість населення”, запровадження якого розпочалося цього року», – сказала вона.

Міністр наголосила, що сьогодні уряд бореться за кожне робоче місце, зокрема, у галузі малого та середнього бізнесу. Іншим важливим напрямом роботи влади в питанні захисту працівників, за словами Н. Королевської, є створення гарантійної установи щодо виплати зарплат.

У свою чергу Г. Райдер зазначив, що виклики у сфері зайнятості та трудових відносин в Україні та Європі дуже подібні. Він висловив готовність й надалі надавати підтримку як уряду України, так і соціальним партнерам. Okремо генеральний директор Міжнародного бюро праці висловив готовність додатково обговорювати практичну частину питань, яких напередодні торкнулася у своєму виступі Н. Королевська (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 10.04).

***

Испания инвестировала 30 млн евро в развитие альтернативной энергетики Украины. Об этом на пресс-конференции в Кабинете Министров сообщил министр экологии и природных ресурсов О. Проскуряков.

«Сейчас экспертных выводов ждут: проект по производству и поставке тепловой и электроэнергии за счет сбора биогаза путем переработки животноводческих органических отходов; проект по модернизации тепловых станций в городе Севастополь; проект по строительству ветроустановок с целью создания автономного ветропарка для энергообеспечения Днепроовского машиностроительного завода; проект по сбору метана и производства электроэнергии по любому из следующих городов: Лисичанск, Днепродзержинск, Энергодар, Мелитополь, Бердянск», – рассказал министр (*Finance.ua (http://news.finance.ua)*). – 2013. – 10.04).

***

Вице-премьер-министр Украины Ю. Бойко 9 апреля совершил рабочую поездку на Государственное специализированное предприятие «Чернобыльская АЭС», где ознакомился с основными направлениями работ, которые проводятся на станции, и провел рабочее совещание по актуальным вопросам развития инфраструктуры ЧАЭС.

Особое внимание во время совещания Ю. Бойко обратил на необходимость создания комплексной программы развития зоны отчуждения и Чернобыльской АЭС. «Строительство завода и хранилища отходов идут по графику. Однако перед нами стоят чрезвычайно важные стратегические задачи: должна существовать четкая государственная программа относительно будущего Чернобыльской станции. Для этого будет создана соответствующая рабочая группа», – сказал вице-премьер-министр.

Ю. Бойко отметил, что необходимо изучить возможность переработки отработанного ядерного топлива на площадке Чернобыльской АЭС вместо расходования около 200 млн дол. ежегодно на оплату этих услуг в России.

Участники совещания обсудили ряд текущих вопросов: строительство заводов по переработке жидких и твердых радиоактивных отходов, хранилища для отработанного ядерного топлива ЧАЭС «сухого» типа ХОЯТ-2.

Также обсуждался вопрос преобразования объекта «Укрытие» в экологически безопасную систему, ключевым этапом которого является создание нового безопасного конфайнмента – новой защитной оболочки, которая должна быть оснащена всеми необходимыми механизмами для демонтажа разрушенных аварией конструкций и удаления радиоактивных отходов (*Електронні Вісти (<http://elvisti.com>). – 2013. – 10.04*).

***

Министерством доходов и сборов утвержден план действий по повышению показателей Украины в рейтингах Всемирного банка – общем рейтинге *Doing business* и отдельном рейтинге налоговых систем *Paying Taxes*.

Соответствующее распоряжение подписал министр доходов и сборов А. Клименко. Так, улучшить условия ведения бизнеса в Украине планируется за счет упрощения процедур открытия собственного дела. В частности, для регистрации в качестве налогоплательщика не надо будет обращаться в налоговую – все необходимые сведения территориальным инспекциям будут предоставлять государственные регистраторы.

Также планируются масштабные проекты внедрения новых IT-сервисов. Планом предусматривается создание автоматизированной системы «Единое окно предоставления электронной отчетности», а также обнародование в открытом доступе реестра налогоплательщиков. Последняя новация избавит предпринимателей от необходимости иметь при себе свидетельство о регистрации – они смогут при необходимости заказать соответствующую выписку через Интернет.

Уменьшить налоговую нагрузку на бизнес поможет оптимизация администрирования единого социального взноса, а также урегулирование вопроса авансовых взносов налога на прибыль.

Запланированы мероприятия по упрощению отчетности. Так, платить ЕСВ плательщики будут раз в месяц, а не два, а отчитываться об уплате налога на прибыль подавляющее большинство будет раз в год, а не ежеквартально.

Украина в рейтинге Всемирного банка Paying Taxes-2013 (по простоте налогообложения) возросла сразу на 18 пунктов, и поднялась с 183 места на 165. В общем рейтинге Doing Business-2013 (по легкости ведения бизнеса) произошел рост на 15 позиций: с 152 места до 137 (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 10.04).

ПОЛІТИКА

Президент Польщі Б. Коморовський запевнив Президента В. Януковича, що Варшава не братиме участь у газових проектах Росії, що створюють загрозу інтересам України.

Про це польське інформаційне агентство РАР повідомив міністр канцелярії президента Польщі Я. Соколовський з по-

силанням на розмову очільників держав у неділю, 7 квітня. Він відзначив, що газова тема була однією з тих, що обговорювали президенти, разом з помилюванням колишнього міністра внутрішніх справ України Ю. Луценка.

РАР повідомляє, що розмова про газ відбулася в контексті підписаного 4 квітня меморандуму між російським «Газпромом» і польсько-російською компанією «ЄвроПол Газ» за проектом «Ямал-2» (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2013. – 9.04).

***

Акція протесту «Вставай, Україно!», яка пройшла в Рівному 10 квітня, зібрала 1100 учасників. Про це повідомила спеціаліст СЗГ УМВС України в Рівненській області О. Дудко, передає Укрінформ. «У марші, яким почалася акція протесту “Вставай, Україно!”, наразі беруть участь 1 тис. 100 осіб. Колона з прапорами рушить від Покровського собору до пам’ятника Тарасові Шевченку на майдані Незалежності, де відбудеться мітинг», – зазначила О. Дудко.

Акція відбувається за участі лідерів опозиції А. Яценюка, В. Кличка та О. Тягнибока. В офіційній заявці на проведення заходу ВО «Свобода» вказала ймовірну кількість учасників – 15 тис. За інформацією Рівненської міської ради, усі три опозиційні сили подавали окремі заявки (*REGIONEWS (http://regionews.ua)*). – 2013. – 10.04).

***

У Луцьку на Театральній площі в рамках акції «Вставай, Україно!» зібралися близько 10 тис. жителів міста та області. Про це повідомляє прес-служба «Батьківщини», передає УНН.

Напередодні мітингу центром міста пройшов марш на чолі з лідерами опозиції: головою фракції «Батьківщина» А. Яценюком, фракції УДАР В. Кличком та ВО «Свобода» О. Тягнибоком.

Як повідомляв УНН, близько 16-ї години на Київському майдані, що в обласному центрі Волині, у рамках акції «Вставай, Україно!» розпочався масовий захід за участі різних політичних сил і громадських організацій (*Українские*

Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.04).

***

У Луцьку акція «Вставай, Україно!» за участі представників різних політичних сил і громадських організацій пройшла без порушень громадського порядку, передає УНН із посиланням на прес-службу МВС України.

«Учасники з Київського майдану пройшли проспектом Волі, а відтак зібралися на Театральному майдані. Долучилися до акції близько 3 тис. осіб. На охорону громадського порядку було залучено близько сотні правоохоронців», – ідеться в повідомленні (**Українские Национальные Новости** (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.04).

***

Ю. Луценко убежден, что персональной смены Президента в Украине недостаточно, поэтому в своей дальнейшей деятельности он будет координировать деятельность интеллектуалов, которые говорят о Третьей Украинской Республике, о плане новой страны.

«Я постараюсь, но, вероятно, после лечения, или вместе с лечением, скоординировать действия тех интеллектуалов, которые понимают, что персональная смена Президента в этой стране – это еще не все. Я хочу взять на себе такую претензию, скоординировать деятельность тех, кто говорит о Третьей Украинской Республике, о плане новой страны, и когда мы его сформируем, фактически это станет планом, по которому люди проведут такой себе тендер на нового исполнителя этого плана», – заявил Ю. Луценко.

Екс-міністр внутрішніх дел Ю. Луценко також повідомляє, що підтримує сьогоднішні акції опозиції, але просить не брестися такими словами, як «революція» і «імпичмент». Політик призвав опозицію не становитися заложником власних же слів і не прибігати до імітації протесту. «Я не підтримую гру масками в революції. Кожен нормальний чоловік розуміє, що в Тернополі на вихідні

восстания не происходят. В областных центрах, по доказанной традиции, восстания, импичмент не происходят», – подчеркнул экс-министр. Он добавил, что воспринимает как позитив то, что оппозиция сменила риторику и вместо того, чтобы говорить о восстании, заявляет «об обзоре рядов». «Нельзя бросаться такими словами как “восстание”, “революция”, “переворот”. Это девальвирует понятие. Это просто инфляция слов, которая приводит к разочарованию», – считает Ю. Луценко (*Главком* (<http://glavcom.ua/news>). – 2013. – 9.04).

***

Политолог В. Фесенко сомневается, что Ю. Луценко сможет организовать новый Майдан. Об этом он сказал в комментарии «Главкому».

«Луценко, конечно, себя проявит, но не нужно ожидать, что он одним лишь своим появлением зажжет новый Майдан. Он пытался организовывать “майданы” и в 2000-м, и в 2001-м и в 2010-м – безрезультатно, потому что предпосылок не было. Ситуация в 2004-м и в 2013-м очень разная. Тут мало опыта “полевого командира”. Тем более, “полевым командиром” он был не один. Томенко и Стецькив вроде же тоже знают, как это делается. А киевляне на акцию “Вставай, Україно!” в прошлое воскресенье не так уж и охотно шли. Там в основном были приезжие», – отметил политолог. Оппозиция насчитала на своем митинге 20 тыс. человек, а милиция – всего три.

По мнению эксперта, пока не будет политических и психологических предпосылок, пока общество не будет готово, «майдана» не будет – «и никакие командиры не помогут» (*Главком* (<http://glavcom.ua/news>). – 2013. – 9.04).

***

До кінця тижня лідери опозиційних сил проведуть зустрічі з Ю. Луценком. Про це повідомляють джерела «Української правди». За їхніми словами, Ю. Луценко вже переговорив по телефону з В. Кличком, О. Тягнибоком і А. Яценюком і домовився про зустрічі, які мають відбутися до кінця тижня. Формат, місце та час зустрічей все ще узгоджується.

Прес-служби УДАРу, «Батьківщини» та «Свободи» пообіцяли надати повнішу інформацію з цього приводу після мітингу опозиції, який у середу проходитиме в Рівному (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 10.04).

***

Референдум піднімає політичну температуру в країні, тому незалежно від питань, які будуть винесені на нього, – це проблема для влади. Таку думку в коментарі «Фокусу» висловив директор Соціологічної служби «Український барометр» В. Небоженко. «Будь-який референдум – колективний урок безсилля і тримісячник ненависті до влади. Можна проводити засідання парламенту поза стінами Верховної Ради, можна не пускати депутатів і журналістів на засідання Кабміну, але не можна засекретити таке публічне масове явище, як референдум, політична температура в країні обов'язково підніметься», – сказав політолог.

«Поки політики та журналісти зосередилися на тому, що референдум – це початок авторитаризму. Це правильно. Але це і великий головний біль для майбутнього кандидата в Президенти Януковича», – підкреслив В. Небоженко. Експерт також упевнений, що референдум буде не на користь влади, незалежно від того, які питання будуть винесені на нього. Крім того, за його словами, плебісцит має опосередковане відношення до змін Конституції. «Будь-який референдум – це початок якогось переходу до федералізму, зміни територіально-адміністративного устрою, а це зміна Конституції. При нормальному парламенті Конституцію у дві сесії можна змінити», – пояснив він (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 10.04).

ЕКОНОМІКА

Міжнародний валютний фонд досяг «хорошого прогреса» в обговоренні з Україною угоди stand-by. Об этом заявил глава миссии МВФ в Украине К. Джарвис, передает прес-служба фонда.

По его словам, МВФ советует Украине сократить фискальный дефицит и дефицит текущего счета, чтобы заложить основы роста экономики. «Основными элементами новой программы должны стать меры, направленные на сокращение фискального дефицита и дефицита счета текущих операций, реформирование банковского и энергетического сектора с целью создания в Украине условий для устойчивого экономического роста и создания новых рабочих мест», – заявил К. Джарвис.

Очередная миссия МВФ работала в Украине с 27 марта (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 10.04).

***

Грошова маса в Україні в березні 2013 р. зросла на 1,5 %, а монетарна база – на 0,5 %. Про це йдеться в повідомленні НБУ.

«Обсяг монетарної бази за березень збільшився на 0,5 % (з початку року – на 0,3 %) – до 256,1 млрд грн. Грошова маса за цей період зросла на 1,5 % (з початку року – на 3,5 %) – до 800 млрд грн», – сказано в повідомленні.

Також у Нацбанку повідомили, що обсяг готівки поза банками в березні збільшився на 2,3 % (з початку року – на 1,4 %) – до 206 млрд грн.

Як повідомлялося, монетарна база в Україні в лютому 2013 р. зросла на 1,3 %, грошова маса – на 0,8 %.

Нагадаємо, монетарна база в Україні в січні 2013 р. зменшилася на 1,4 %, грошова маса – зросла на 0,8 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 9.04).

***

Рост ВВП Украины в 2014 г. составит 3,3 % – консенсус-прогноз. Согласно результатам апрельского консенсус-прогноза, подготовленного на основе экспертных оценок перспектив развития украинской экономики, консенсусная оценка темпов прироста реального ВВП в 2014 г. составляет 3,3 %, что на 2,1 п. п. больше, чем в 2013 г. (показатель прироста реального ВВП в 2014 г. имеет значительную вариацию – от 1,3 % до 4,6 %).

Консенсусная оценка по росту экономики Украины в среднем в 2015–2016 гг. составляет 4,1 %. При этом разница

между минимальным и максимальным значением довольно значительная – 2,7 п. п. (колебания от 2,8 до 5,5 %).

По мнению экспертов, основой экономического роста будет расширение частного потребления: усредненное значение реального прироста частного потребления 5,7 %. Однако по этому показателю вариация еще более значительная – 11,5 п. п. (от 1 до 12,5 %).

Апрельский консенсус-прогноз рассчитан на базе материалов, предоставленных экспертами Министерства экономического развития и торговли Украины, ГУ «Институт экономики и прогнозирования» НАН Украины, Научно-исследовательского экономического института, Института экономических исследований и политических консультаций, Национального института стратегических исследований, Института эволюционной экономики, Центра исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г. М. Доброва, Федерации работодателей Украины, Киевского национального университета имени Тараса Шевченко, Международного центра перспективных исследований, Компании CASE Украина, Райффайзен Банк Аваль, Укрсиббанка, ОТП Bank, The Bleyzer Foundation, Dragon Capital (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 10.04).

***

За розрахунками, господарствами всіх категорій на 1 квітня 2013 р. ярі культури посіяно на загальній площі 654,5 тис. га, що на 29,8 % менше порівняно з 2 квітня 2012 р. Про це повідомляє Державна служба статистики, передає УНН.

Сівбу ярих культур на початок квітня п. р. розпочато в 13-ти регіонах (торік – у 22-х регіонах).

Зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) по ярому клину посіяно на площі 565,1 тис. га (на 12,8 % менше, ніж у минулому році), з них ячменю – 462,3 тис. га (на 0,1 % менше).

Як повідомляв УНН, цього року аграрії очікують збільшення врожаю зернових (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 10.04).

***

С начала 2013 г. на рынке сделок M&A (слияния и поглощения) было зафиксировано около 40 транзакций на сумму 3,7–4,0 млрд дол. Это в семь раз больше по сравнению с I кварталом прошлого года, пишет основатель компании «МТ-инвест» М. Табахарнюк в колонке на Forbes.ua.

«С начала года было объявлено несколько значительных сделок, а именно: продажа “Интера” за 2,5 млрд дол., “AES Киевооблэнерго” и “AES Ривнеоблэнерго” – 113 млн дол., Одесского НПЗ – около 200 млн дол., “Эрсте банка” – 83 млн дол.», – отмечает он. Кроме того, завершены сделки по продаже «Технополиса», «Каравана». На заключительной стадии – переговоры о продаже «АВК» и «Запорожтрансформатора». «Цена каждой из этих сделок намного превышает порог в 100 млн дол.», – отмечает эксперт.

По его мнению, хорошее начало года еще не означает, что такие темпы на рынке сохранятся в течение всего года, но уже сегодня можно говорить о том, что показатель 2013 г. будет лучшим по сравнению с 2012 г. «А количество крупных, по украинским меркам, транзакций (более 100 млн дол.) уже превысило прошлогодний показатель (в 2012 г. состоялась одна крупная транзакция)», – подчеркнул М. Табахарнюк. В то же время он считает, что о возвращении оптимизма на рынок говорить не стоит, так как большинство сделок M&A все еще остаются вынужденными, связанными с экономическим кризисом.

Напомним, по данным «МТ-Инвеста» в 2012 г. было зафиксировано около 150 сделок M&A, что в пять раз больше 2011 г., однако в денежном выражении увеличения объемов не было, их общая сумма составила около 5 млрд дол. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 10.04).

***

«Укрідроенерго» уклало угоду з ТОВ «Укрэнерджи» на виготовлення, постачання, монтаж-демонтаж, шеф-монтаж та пусконаладжування восьми трансформаторів для трьох ГЕС. Про це пишуть «Наші гроші» з посиланням на «Вісник державних закупівель».

Вартість угоди становила 147,9 млн грн. Як зазначає видання, найдорожче коштуватимуть роботи щодо двох трансформаторів для Дніпровської ГЕС – 65,64 млн грн. Решту грошей виділено на один трансформатор для Канівської ГЕС і п'ять трансформаторів для Каховської ГЕС.

За п'ять років існування «Вісника держзакупівель» фірма «Укренержи» виграла тендери на 369,16 млн грн (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 9.04).

***

Национальный банк Украины запретил банку «Таврика» валютные операции. Это указывается в пресс-релизе, опубликованном на официальном сайте Нацбанка.

«Согласно распоряжению Национального банка Украины от 3.04.2013 г. № 161-р, генеральная лицензия от 19.10.2011 г. № 167 на осуществление валютных операций публичным акционерным обществом «Банк «Таврика» отозвана», – отмечается в сообщении.

Напомним, банк «Таврика» не возвращает сбережения граждан с 26 ноября 2012 г. 23 ноября прошлого года Нацбанк ограничил банковские операции финучреждения, а 20 декабря ввел в «Таврике» временную администрацию (*Главком* (<http://glavcom.ua/news>). – 2013. – 9.04).

***

В марте производство валового кокса (6 % влажности) в Украине увеличилось на 12,5 %, или на 170,8 тыс. т до 1536,9 тыс. т по сравнению с февралем. Об этом заявил источник в Кабинете Министров.

В январе – марте 2013 г. по сравнению с январем – мартом 2012 г. производство кокса в стране уменьшилось на 8,1 %, или на 392,7 тыс. т до 4 428,1 тыс. т.

Как сообщалось, в феврале производство валового кокса (6 % влажности) в Украине уменьшилось на 10,4 %, или на 159 тыс. т до 1366,1 тыс. т по сравнению с январем. В 2012 г. по сравнению с 2011 г. производство валового кокса уменьшилось на 3,8 %, или на 718 тыс. т до 18 426 тыс. т (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2013. – 10.04).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

В апрелі – має рівень золотовалютних резервів України може знову почати скорочуватися, вважає замір правління Укрсиббанку Ф. Жиро.

«Во-перших, на внутрішньому ринку держава буде менше займатися в долларах. Об цьому говорить повне відсутність валютних облігацій в графіці розміщень на апрель, опублікованому Мінфіном. Во-других, імпорту потребителських товарів сезонно росте кінці весни. Це додатково буде тиснути на рахунок поточних операцій. В-третьих, в апрелі і має передують чергові великі виплати МВФ – в розмірі близько 400 млн дол. і 960 млн дол. відповідно», – пише він в колонці на Forbes.ua.

По його словам, основний фактор, за рахунок якого правительству вдасться підтримувати резерви на рівні більше 24 млрд дол., – це привертання боргу з міжнародного і внутрішнього ринків капіталу. «Але в цей раз притока капіталу з міжнародних ринків може бути недостатньо. Настроєння інвесторів не завжди будуть такими хорошими. Ринок зовнішніх заборів може бути заморожений в будь-який момент», – відзначає банкір. По його думці, щоб зміцнити довіру іноземних інвесторів і знизити ризики, пов'язані з залежністю від притока боргового капіталу, Україні необхідно прийняти ті реформи, які їй пропонує Міжнародний валютний фонд.

Нагадаємо, за два останні роки ЗВР України скоротилися на 10 млрд дол., причому тільки в 2012 г. було втрачено 7,2 млрд дол. На початок року резерви становили 24,55 млрд дол. Однак в січні – березні держава змогла збільшити їх обсяг приблизно на 181 млн дол. (*Лівий берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Від початку у 2008 р. світової економічної кризи кількість безробітних у країнах Євроз'єднання зросла на

10,2 млн осіб. Про це йдеться в дослідженні Міжнародної організації праці (МОП), оприлюдненому на 9-й Європейській регіональній зустрічі МОП, що проходить 8–11 квітня в Осло. «Криза призвела до того, що 26,3 млн європейців нині є безробітними. Це на 10,2 млн більше, ніж було напередодні ескалації фінансової кризи у 2008 р.», – заявляють у Міжнародній організації праці. При цьому МОП констатує, що, незважаючи на вжиття заходів з фінансового контролю та консолідації, безробіття в ЄС має негативну тенденцію до зростання. «Лише за останні шість місяців мільйон людей у Євросоюзі втратив роботу», – зазначається в дослідженні (*Українформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2013. – 10.04).

***

Объем экспорта из Германии с поправкой на число рабочих дней и сезонные колебания сократился в феврале на 1,5 % по сравнению с январем, когда наблюдался рост на 1,3 %, свидетельствуют данные Федерального статистического управления страны (Destatis) (<http://ubr.ua/ukraine-and-world/events/germanii-sokratila-eksport-silnee-prognoza-220674>).

Експерти, опрошені агентством Bloomberg, очікали зниження всього на 0,3 %. Между тем импорт упав на 3,8 % в февралі відносно января.

Сокращение объемов внешней торговли Германии связано в первую очередь с рецессией в странах еврозоны, которые являются ее основным торговым партнером.

Положительное сальдо торгового баланса ФРГ увеличилось в позапрошлом месяце до 16,8 млрд евро с 13,6 млрд евро в январе, а профицит текущего счета платежного баланса подскочил до 16 млрд евро с 9,7 млрд евро месяцем ранее (*Український Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2013. – 9.04).

***

Кредитоспособность Словении ухудшается самыми высокими темпами в мире после Кипра, поскольку инвесторы полагают, что именно эта страна вслед за Кипром ста-

нет шестой экономической зоны евро, которую придется спасти от дефолта.

По данным Bloomberg, стоимость пятилетних кредитно-дефолтных свопов Словении с 15 по 28 марта подскочила сразу на 66 % – до 414 базисных пунктов. Это был шестимесячный пик. По состоянию на сегодня показатель находится на уровне 336 базисных пунктов (рост на 34 %). Это второй показатель в мире – на Кипре рост составляет 45 %, в Португалии – 18 %.

За последние две недели марта доходность десятилетних облигаций страны со сроком погашения в 2022 г. подскочила с 4,5 до 6,3 %, а стоимость кредитно-дефолтных свопов увеличилась на 49 пунктов, до 327 пунктов, что является наивысшим показателем за последние пять месяцев. «Поскольку Кипр утвердил схему спасения своей экономики, Словения будет в центре внимания. Стране нужны деньги, а значит это будет способствовать спекуляциям, что Словения может стать следующим Кипром», – считает Бас ванн Геффен, аналитик Rabobank International.

За последнее время в банковском секторе Словении резко увеличилась доля невозвратных кредитов. В среднем по стране объем плохих долгов уже достиг 15 %, а в трех крупнейших банках (включая Nova Ljubljanska Banka, NLB) «плохим» является каждый пятый кредит.

Словенский государственный Nova Ljubljanska Banka, крупнейший кредитный институт в стране, завершил 2012 г. с убытками в 275 млн евро, а другой крупный игрок на рынке – Nova Kreditna Banka Maribor – потерял 205 млн евро. При этом акции Nova Kreditna Banka за последние 10 дней упали на 40 %. Moody's в начале недели понизило долгосрочный рейтинг по депозитам этого банка с В3 до Саа2 с «негативным» прогнозом.

Более того, в ближайшей перспективе ситуация будет ухудшаться. Согласно прогнозам, ВВП страны по итогам этого года упадет как минимум на 2 %. Ранее МВФ подсчитал, что правительству необходимо не менее 1 млрд евро (3 % от ВВП) на рекапитализацию банковской системы и еще 3 млрд евро дополнительного финансирования в целом.

Между тем властям Словении все труднее изыскивать необходимые средства. По мнению экспертов, власти ЕС сначала дадут Словении возможность самостоятельно предпринять попытку по сбору средств и только в случае ее провала будут навязывать помощь по кипрскому сценарию. Внешний долг Словении не так уж велик – 48 % ВВП. Однако с учетом того, что многие инвесторы теперь не станут вкладываться в экономику страны, которой угрожает дефолт, правительству придется искать внутренние резервы – не менее 10 % от ВВП (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 9.04).

***

Владельцы незастрахованных депозитов в крупнейшем банке Кипра Bank of Cyprus не смогут получить 60 % средств как минимум до сентября.

Как сообщил Центральный банк Кипра, страна проводит санацию своей банковской системы в обмен на кредиты ЕС и МВФ. Таким образом, в общей сложности 22,5 % незастрахованных депозитов (свыше 100 тыс. евро) будут заморожены, пока готовится доклад по оценке активов банка, говорится в заявлении ЦБ.

В течение 90 дней будет решено, переводить ли эти средства в акционерный капитал банка. Ранее 37,5 % от суммы незастрахованных депозитов были автоматически переведены в обесцененные финансовым крахом акции банка. При этом оставшиеся 40 % также были «временно заморожены» для поддержания ликвидности, поясняет ЦБ. В настоящее время эти средства высвобождены на четверть. Это сделано в связи с постепенным ослаблением драконовских правил контроля над движением капиталов. Таким образом, вкладчики с депозитами более чем на 100 тыс. евро могут распоряжаться лишь 10 % вложенных денег.

Решение о реструктуризации банков за счет их вкладчиков, держателей бумаг и акционеров (bail-in) было принято в марте Еврогруппой после того, как Кипр отказался от идеи принудительного списания по всем депозитам в банках острова (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 9.04).